

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR RADY POWIATU WYSOKOMAZOWIECKIEGO Z DNIA 2026 R.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE WYSOKOMAZOWIECKIM
NA LATA 2026 - 2036**

WYSOKIE MAZOWIECKIE, 2026

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem
przy współpracy
instytucji i organizacji społecznych z terenu powiatu.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU WYSOKOMAZOWIECKIEGO WRAZ Z ELEMENTAMI PROGNOZY	8
1. POŁOŻENIE I SYTUACJA DEMOGRAFICZNA POWIATU	8
2. RYNEK PRACY.....	16
3. OCHRONA ZDROWIA	25
4. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	35
5. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	48
6. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	55
7. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	61
8. ZASOBY SPOŁECZNE POWIATU, INFRASTRUKTURA, W TYM ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	76
II. DEINSTYTUCJONALIZACJA I LISTA USŁUG SPOŁECZNYCH	79
III. REALIZACJA I WDRAŻANIE STRATEGII NA LATA 2026 – 2036	82
1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	82
2. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ	87
3. MONITORING I ZASADY AKTUALIZACJI STRATEGII	96
ZAKOŃCZENIE	98
SPIS TABEL	99
SPIS WYKRESÓW	100

WSTĘP

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z powyższą definicją, a także zadaniami, jakie ustawa nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej zalecając partnerską współpracę z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, Rada Powiatu Wysokomazowieckiego Uchwałą Nr XX/175/2016 z dnia 21 grudnia 2016 roku przyjęła do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017-2025.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Jest ona długotrwałym programem działań, który ma służyć rozwiązywaniu problemów społecznych poprzez wspieranie rodziny, zwiększenie efektywności pomocy społecznej, zapewnienie godziwych warunków życia osobom niepełnosprawnym, zapobieganie marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wyznaczeniu kierunków działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców powiatu. Opracowanie strategii jest obligatoryjnym zadaniem na szczeblu powiatu wynikającym z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych nakłada na powiat obowiązek „opracowania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”. Strategia winna zawierać w szczególności diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Mając na uwadze powyższe wytyczne legislacyjne, nowe potrzeby społeczności lokalnej oraz cele do realizacji polityki społecznej na terenie powiatu wysokomazowieckiego na kolejne lata, sporządzono poniższy dokument: „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036”.

Proces opracowania strategii rozpoczyna się od przeprowadzenia diagnozy problemów, czyli trudności z jakimi boryka się społeczeństwo lokalne. Diagnoza problemów społecznych występująca na terenie powiatu wysokomazowieckiego została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji jednostek organizacyjnych Powiatu Wysokomazowieckiego, tj. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowego Urzędu Pracy, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, urzędów miast i gmin, ośrodków pomocy społecznej, zakładów opieki zdrowotnej, organizacji pozarządowych, działających na terenie powiatu oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego. Podczas prac nad dokumentem wykorzystano zapisy powiatowych programów, projektów, raportów oraz oceny zasobów pomocy społecznej. Następnym etapem jest określenie prognozy zmian w poszczególnych obszarach problemowych.

Rozdział II określa kierunki deinstytucjonalizacji usług społecznych w powiecie wysokomazowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem usług środowiskowych, oraz działań służących zwiększeniu dostępności i jakości pomocy społecznej. Szczegółowa lista usług społecznych realizowanych na terenie powiatu stanowi załącznik do niniejszej Strategii.

W Rozdziale III określono wizję, wyznaczono cele strategiczne, projektowane zmiany i proponowane główne kierunki działań, służące rozwiązywaniu problemów społecznych, określono harmonogram realizacji zadań, wskaźniki, ramy finansowe, realizatorów oraz proponowane zasady monitoringu i aktualizacji strategii.

Założone w strategii kierunki działania nie stanowią zamkniętego dokumentu, co oznacza, że w toku realizacji celów strategicznych mogą pojawiać się nowe obszary problemowe i nowe działania, których zapis wprowadzi zmiany w dokumencie.

Po przygotowaniu projektu strategii, dokument był poddany konsultacjom społecznym w formie umieszczenia na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Wysokim Mazowieckim celem zebrania opinii społecznych. Zwrócono się również do gmin

i ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu z prośbą o zapoznanie się z jego treścią i zgłoszenie uwag.

O prezentowanym kształcie Strategii zdecydowała różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie, a także konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości, są to m.in.:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa
oraz innych aktów prawnych.

Nadrzędnym celem planowanej polityki społecznej na terenie powiatu wysokomazowieckiego są rozwiązania systemowe zintegrowane z kluczowymi

dokumentami takimi jak:

- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Kraju 2030,
- Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku,
- Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030,
- Program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027.

I. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU WYSOKOMAZOWIECKIEGO WRAZ Z ELEMENTAMI PROGNOZY

1. POŁOŻENIE I SYTUACJA DEMOGRAFICZNA POWIATU

Powiat wysokomazowiecki położony jest w południowo – zachodniej części województwa podlaskiego. Zajmuje powierzchnię ok. 1289,09 km².

Powiat stanowią:

- miasto Wysokie Mazowieckie o powierzchni 15,24 km²
- miasto i gmina Ciechanowiec o pow. 201,18 km²
- miasto i gmina Czyżew Osada o pow. 130,40 km²
- miasto i gmina Szepietowo o pow. 151,90 km²
- gmina Wysokie Mazowieckie o pow. 166,48 km²
- gmina Sokoły o pow. 155,60 km²
- gmina Klukowo o pow. 123,85 km²
- gmina Kobylin-Borzymy o pow. 119,42 km²
- gmina Kulesze Kościelne o pow. 115,32 km²
- gmina Nowe Piekuty o pow. 109,70 km²

Rycina 1. Powiat Wysokomazowiecki

Siedzibą Powiatu wysokomazowieckiego jest miasto Wysokie Mazowieckie. Powiat wysokomazowiecki rozciąga się między brzegami Narwi i Bugu, graniczy z powiatami: zambrowskim, białostockim, bielskim, siemiatyckim, sokołowskim i ostrowskim. Pod względem geograficznym są to obszary leżące na Wysoczyźnie Wysokomazowieckiej. Powiat z uwagi na położenie ma wiele walorów przyrodniczych, szczególnie interesujący pod tym względem jest Narwiański Park Narodowy z siedzibą w Kurowie, z bogatą florą i fauną. Powiat wysokomazowiecki ma charakter typowo rolniczy. Większość mieszkańców stanowi ludność wiejska, utrzymująca się z pracy we własnych gospodarstwach.

Powiat wysokomazowiecki zamieszkuje 52 834 ludności (stan na dzień 31.12.2024 r.). Ludność miejska (skupiona w 4 miastach zlokalizowanych na terenie powiatu) liczyła 17 747 mieszkańców, co stanowiło 33,59% ogółu mieszkańców powiatu. Największe skupisko ludności występuje w mieście Wysokie Mazowieckie. Tereny wiejskie zamieszkiwało 35 087 mieszkańców, z czego wynika, że większość ludności powiatu to mieszkańcy wsi. Struktura ludności według płci od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają mężczyźni i jest to 50,15 % ogółu ludności powiatu (stan na 31.12.2024 r.). Porównując ludność zamieszkałą w miastach zauważa się nieznaczną przewagę kobiet (9 087), co stanowi 51,20% ogółu ludności miejskiej.

Tabela 1. Ludność powiatu według płci w miastach i gminach na dzień 31.12.2024 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Wysokie Mazowieckie <i>- Miasto</i>	8 993	4 308	4 685
Wysokie Mazowieckie <i>- Gmina</i>	5 451	2 756	2 695
Ciechanowiec <i>- Miasto</i>	4 334	2 125	2 209
Ciechanowiec <i>- Gmina</i>	3 536	1 836	1 700
Czyżew <i>- Miasto</i>	2 457	1 227	1 230
Czyżew <i>- Gmina</i>	3 454	1 761	1 693
Szepietowo <i>- Miasto</i>	1 963	1 000	963

Szepietowo - Gmina	4 322	2 183	2 139
Klukowo - Gmina	3 876	1 969	1 907
Kobylin-Borzymy - Gmina	2 879	1 503	1 376
Kulesze Kościelne - Gmina	2 895	1 470	1 425
Nowe Piekuty - Gmina	3 550	1 774	1 776
Sokoły - Gmina	5 124	2 585	2 539
Powiat Wysokomazowiecki	52 834	26 497	26 337

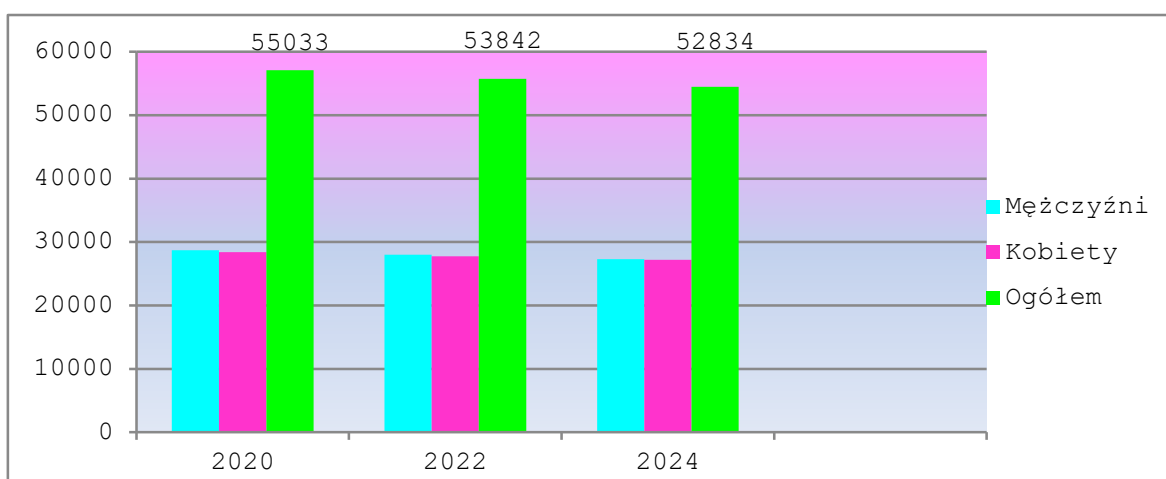
Dane: Główny Urząd Statystyczny: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Tabela 2. Ludność powiatu wg płci w latach 2020, 2022 i 2024

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2020	55 033	27 675	27 358
2022	53 842	27 076	26 766
2024	52 834	26 497	26 337

Dane: Główny Urząd Statystyczny: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres 1. Ludność powiatu wg płci w latach 2020, 2022 i 2024

Analizując tabelę nr 2 dotyczącą liczby mieszkańców z podziałem na płeć w latach 2020, 2022 i 2024, można zauważyć niekorzystne zjawisko tendencji spadkowej, która w ostatnich latach ulega stopniowemu nasileniu. Zmiany demograficzne w powiecie

przedstawiały się podobnie jak zmiany zaobserwowane w skali kraju i województwa podlaskiego, gdzie liczba mieszkańców w ostatnich latach systematycznie spada. Wpływ na tę sytuację miał, m.in. obserwowany w regionie ujemny przyrost naturalny. Prognoza demograficzna dla powiatu wysokomazowieckiego na najbliższe lata przewiduje systematyczny spadek liczby mieszkańców.

Na podstawie danych statystycznych odnotowano systematyczne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat). Dane wskazują, że w 2024 roku nastąpił dalszy spadek liczby osób w wieku poniżej 18 roku życia, co jest związane z malejącą dzietnością rodzin. Zmiany można zaobserwować również wśród ludności w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni – 18-64 lata), w przypadku kobiet zauważa się znaczny spadek liczby, w 2020 roku wynosiła 14 293 osoby, a w 2024 roku – 13 463 osoby, w przypadku mężczyzn również zauważa się znaczny spadek liczby, która w 2020 roku wynosiła 17 873, a w 2024 roku – 16 806 osób. Obserwowany jest stopniowy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn), w 2020 roku odnotowano 4 378 mężczyzn i 7 963 kobiet, w 2024 roku – 4 660 mężczyzn i 8 071 kobiet. Udział osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. Proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także z wydłużania się przeciętnej długości życia mieszkańców.

Szczegółowe dane ludności powiatu wg płci i wieku w latach 2020, 2022 i 2024 przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. Ludność powiatu wg wieku i płci w poszczególnych latach wg danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wyszczególnienie Przedział wiekowy	Ogółem			Mężczyźni									Kobiety								
				0-17			18-64			65 i więcej			0-17			18-59			60 i więcej		
ROK	2020	2022	2024	2020	2022	2024	2020	2022	2024	2020	2022	2024	2020	2022	2024	2020	2022	2024	2020	2022	2024
Wysokie Mazowieckie - <i>Miasto</i>	9177	9021	8993	917	889	867	2894	2781	2715	598	654	726	865	877	864	2516	2400	2347	1387	1420	1474
Wysokie Mazowieckie - <i>Gmina</i>	5479	5496	5451	622	647	631	1799	1763	1724	381	389	401	585	606	609	1416	1424	1405	676	667	681
Ciechanowiec - <i>Miasto</i>	4524	4402	4334	391	380	375	1480	1428	1346	362	368	404	381	355	354	1233	1163	1129	677	708	726
Ciechanowiec - <i>Gmina</i>	3770	3649	3536	318	299	273	1326	1271	1223	339	341	340	296	269	249	942	925	900	549	544	551
Czyżew Osada - <i>Miasto</i>	2535	2482	2457	243	242	221	820	805	805	180	190	201	244	228	228	694	667	639	354	350	363
Czyżew Osada - <i>Gmina</i>	3620	3563	3454	393	371	362	1143	1120	1073	293	311	326	381	384	351	907	884	841	503	493	501
Szepietowo - <i>Miasto</i>	2080	2023	1963	206	198	183	670	643	629	178	186	188	155	152	141	549	512	483	322	332	339
Szepietowo - <i>Gmina</i>	4596	4460	4322	467	439	415	1487	1441	1386	391	392	382	438	429	401	1141	1101	1075	672	658	663
Klukowo - <i>Gmina</i>	4144	3998	3876	407	398	374	1316	1265	1210	401	376	385	364	356	327	1023	994	961	633	609	619
Kobylin Borzymy - <i>Gmina</i>	3022	2955	2879	257	244	229	1050	1022	1014	263	259	260	234	237	214	768	763	742	450	430	420
Kulesze Kościelne - <i>Gmina</i>	3006	2956	2895	299	300	292	966	957	916	254	250	262	303	295	281	771	744	724	413	410	420
Nowe Piekuty - <i>Gmina</i>	3668	3574	3550	369	349	326	1157	1142	1131	317	305	317	345	321	307	966	963	963	514	494	506
Sokoły - <i>Gmina</i>	5412	5263	5124	535	516	483	1765	1699	1634	421	446	468	511	512	477	1367	1300	1254	813	790	808
Powiat Wysokomazowiecki	55033	53842	52834	5424	5272	5031	17873	17337	16806	4378	4467	4660	5102	5021	4803	14293	13840	13463	7963	7905	8071

Tabela 4. Liczba małżeństw w powiecie wysokomazowieckim na przestrzeni lat 2020-2024

Wyszczególnienie ROK	Małżeństwa		
	2020	2022	2024
Wysokie Mazowieckie - <i>Miasto</i>	40	38	21
Wysokie Mazowieckie - <i>Gmina</i>	25	33	12
Ciechanowiec - <i>Miasto</i>	20	13	15
Ciechanowiec - <i>Gmina</i>	20	20	11
Czyżew Osada - <i>Miasto</i>	7	12	6
Czyżew Osada - <i>Gmina</i>	15	13	18
Szepietowo - <i>Miasto</i>	11	6	5
Szepietowo - <i>Gmina</i>	26	15	16
Klukowo - <i>Gmina</i>	22	15	14
Kobylin Borzemy - <i>Gmina</i>	15	21	10
Kulesze Kościelne - <i>Gmina</i>	16	14	13
Nowe Piekuty - <i>Gmina</i>	21	13	13
Sokoły - <i>Gmina</i>	32	21	21
Powiat Wysokomazowiecki	270	234	175

Dane: Główny Urząd Statystyczny: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

W 2024 roku w powiecie wysokomazowieckim zarejestrowano 175 nowo zawartych związków małżeńskich, tj. o 59 mniej niż w roku 2022. Spadek zawieranych małżeństw zauważa się zarówno w miastach jak i na wsi.

Tabela 5. Ruch naturalny w powiecie wysokomazowieckim na przestrzeni lat 2020-2024

Wyszczególnienie ROK	Urodzenia żywe			Zgony			Przyrost naturalny		
	2020	2022	2024	2020	2022	2024	2020	2022	2024
Miasto	161	135	126	201	210	193	- 40	- 75	- 67
Wieś	341	291	271	573	527	468	- 232	- 236	- 197
Powiat Wysokomazowiecki	502	426	397	774	737	661	- 272	- 311	- 264

Dane: Główny Urząd Statystyczny: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

W 2024 roku w powiecie wysokomazowieckim, podobnie jak w latach 2020 i 2022, odnotowuje się niekorzystne zjawisko, jakim jest ujemny przyrost naturalny ludności. Warto zwrócić uwagę na fakt, że w miastach i na terenach wiejskich powiatu przyrost naturalny w dalszym ciągu był ujemny i prawdopodobnie utrzyma się w przyszłości. W 2024 roku w naszym powiecie liczba urodzeń wyniosła 397, tj. 29 urodzeń mniej w porównaniu z rokiem 2022. Pozytywnym zjawiskiem w powiecie wysokomazowieckim na przełomie lat 2020 i 2024 jest zmniejszająca się liczba zgonów. W 2024 roku w naszym powiecie liczba zgonów wyniosła 661, tj. 76 zgonów mniej w porównaniu do roku 2022 o 113 zgonów mniej w porównaniu do roku 2020. W województwie podlaskim, podobnie jak w całym kraju, przyczyną największej liczby zgonów są nadal choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. Ważną grupę stanowią również zewnętrzne przyczyny zgonów, do których zaliczane są między innymi: wypadki komunikacyjne, urazy, zatrucia, samobójstwa, czy zabójstwa. Kolejną istotną przyczynę zgonów stanowią choroby układu oddechowego.

Tabela 6. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w powiecie wysokomazowieckim w latach 2020, 2022 i 2024

Rok	Napływ	Odływ	Saldo migracji
2020	420	647	-227
2022	407	646	-239
2024	520	807	-287

Dane: Główny Urząd Statystyczny: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Analizując tabelę nr 6 w powiecie wysokomazowieckim od wielu lat odnotowuje się ujemne saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały. W 2020 roku w ramach migracji wewnętrznych zameldowało się w naszym powiecie 420 osób, a wymeldowało się 647 osób. W 2024 roku saldo migracji było jeszcze większe i wyniosło minus 287, zameldowało się 520 osób, a wymeldowało 807 osób.

TENDENCJE I PROGNOZY DEMOGRAFICZNE:

- Systematycznie spada liczba ludności - od 55 033 w roku 2020 do 52 834 w roku 2024. Najnowsze prognozy ludności w województwie podlaskim i w powiecie wysokomazowieckim do 2050 r. przewidują systematyczne zmniejszanie się liczby ludności, przy czym tempo spadku będzie coraz większe.
- W powiecie na przestrzeni lat dominują mężczyźni, stanowiąc od 50,29% do 50,15%.
- Liczba osób w wieku produkcyjnym w 2024 roku wyniosła 30 269 osób, natomiast w pozostałych okresach tj. przedszkolnym, szkolnym oraz emerytów – 22 565 osób. Oznacza to, iż na 1 osobę w wieku produkcyjnym przypada 1,34 osoby z pozostałych okresów (pozaprodukcyjnych).
- Głównym czynnikiem powodującym spadek ilości mieszkańców jest zjawisko migracji. W latach 2020-2024 salda migracji w badanym okresie są ujemne.
- Głównym czynnikiem powodującym spadek ilości mieszkańców w powiecie jest również **ujemny przyrost naturalny**. W roku 2024 urodziło się w powiecie o 105 dzieci mniej niż w roku 2020.
- 2/3 mieszkańców powiatu zamieszkuje tereny wiejskie.
- Przewidywane są również niekorzystne zmiany w strukturze wieku ludności: starzenie się całego społeczeństwa, starzenie się zasobów siły roboczej, zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji ludności, wzrost współczynnika obciążenia demograficznego, zwłaszcza grupą wieku poprodukcyjnego.

Prognoza ta musi znaleźć swoje odzwierciedlenie w celach strategicznych i działaniach zarówno samorządu lokalnego, jak i zmianach legislacyjnych sprzyjających polityce prorodzinnej, aktywności senioralnej i osób dorosłych.

2. RYNEK PRACY

Powiat wysokomazowiecki ma charakter typowo rolniczy. Większość mieszkańców stanowi ludność wiejska, utrzymująca się z pracy we własnych gospodarstwach. Z analizy struktury gospodarstw rolnych wynika, że na terenie powiatu ogółem funkcjonuje 5 720 gospodarstw rolnych, przewagę stanowią gospodarstwa średnie i duże, co potwierdza jego rolniczy i produkcyjny charakter. Gospodarstwa o powierzchni do 5 ha stanowią najmniejszy udział w strukturze. Gospodarstwa o powierzchni od 5 do 20 ha tworzą istotną część struktury rolnej, pełniąc funkcję przejściową pomiędzy małymi a dużymi podmiotami i stanowią największy udział w strukturze gospodarstw rolnych. Gospodarstwa do 20 ha i powyżej stanowią podstawę rolnictwa w powiecie. Jednostki te charakteryzują się wyższym poziomem mechanizacji, większą efektywnością produkcji oraz większą zdolnością do modernizacji i pozyskiwania środków unijnych. Dominacja gospodarstw rolnych do 20 ha i powyżej sprzyja rozwojowi nowoczesnego rolnictwa.

Tabela 7. Liczba gospodarstw rolnych w powiecie wysokomazowieckim

L.p.	Zakres powierzchni [ha]	Ilość gospodarstw		
		2020	2022	2024
1.	1,0-1,4999	204	192	124
2.	1,5-1,9999	183	191	122
3.	2,0-2,9999	375	376	225
4..	3,0-4,9999	698	660	425
	Ogółem do 5 ha	1 460	1 419	896
5.	5,0-6,9999	638	637	608
6.	7,0-9,9999	965	914	915
7.	10,0-14,9999	1 327	1 264	1 180
8.	15,0-19,9999	790	791	740
	Ogółem do 20 ha	3 720	3 606	3 443
9.	20,0-29,9999	811	787	756

10.	30,0-49,9999	446	468	459
11.	50,00- i powyżej	113	122	166
	Ogółem powyżej 20 ha	1 370	1 377	1 381
	Razem	6 550	6 402	5 720

Dane: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Wysokim Mazowieckiem

Dane opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny wskazują na istnienie w 2024 roku w powiecie wysokomazowieckim 4 824 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do roku 2020 liczba ta uległa zwiększeniu o 530 podmiotów. Przez podmioty gospodarki narodowej rozumie się osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Największą grupę stanowią - handel i naprawa pojazdów samochodowych, w drugiej kolejności - budownictwo, następnie - transport i gospodarka magazynowa, przetwórstwo przemysłowe, w dalszej kolejności - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Największym pracodawcą i zakładem produkcyjnym w powiecie wysokomazowiecki i w regionie jest Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA w Wysokim Mazowieckiem. Kolejnymi co do wielkości zakładami w powiecie są Zakłady Mięsne w Czyżewie, Łuniewscy Zakłady Mięsne w Kostrach Śmiejkach, CLOVIN w Czyżewie, GAMA w Wysokim Mazowieckiem, Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy MICHAŁ w Wysokim Mazowieckiem, UNIMEX w Szepietowie oraz ROLTEKS w Sokołach. Zaprezentowane dane w tabeli nr 8 dotyczą liczby i struktury jednostek wpisanych do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON zlokalizowanych na terenie powiatu wysokomazowieckiego.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie wysokomazowieckim w poszczególnych latach

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2022	2024
PODZIAŁ WG. WYBRANYCH SEKCJI			
Ogółem	4 294	4 533	4 824
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	155	157	161
Przetwórstwo przemysłowe	316	334	376

Budownictwo	827	895	916
Handel, naprawa pojazdów samochodowych	1 016	1 044	1 063
Transport i gospodarka magazynowa	369	380	407
Zakwaterowanie i gastronomia	66	75	80
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	95	94	96
Obsługa rynku nieruchomości	56	65	81
Edukacja	136	139	135
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	206	222	256
Pozostała działalność usługowa	1 028	1 098	1 219
SEKTOR PUBLICZNY			
Ogółem	148	148	159
SEKTOR PRYWATNY			
Ogółem	4 122	4 355	4 622
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3 440	3 641	3 831
Spółki handlowe	153	170	206
Spółki cywilne	182	186	189
Spółdzielnie	19	18	17

Dane: Główny Urząd Statystyczny: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezrobocie to zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i jej poszukujących. Mimo, iż według danych Powiatowego Urzędu Pracy liczba bezrobotnych w powiecie wysokomazowieckim maleje, a wskaźnik stopy bezrobocia wynoszący na koniec grudnia 2024 roku 7,1% był wyższy od średniej wojewódzkiej (6,9%) i krajowej (5,1%), to struktura osób bezrobotnych wskazuje, iż problem lokalnego rynku pracy dotyczy szczególnie młodzieży, osób o niskich kwalifikacjach i bezrobocia długotrwałego.

Według danych PUP bezrobocie w powiecie wysokomazowieckim w latach 2020, 2022 i 2024 przedstawia się następująco:

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych w powiecie wg. stanu na 31.12 we wskazanych latach

L.p.	Wyszczególnienie	2020	2022	2024
1.	Liczba osób bezrobotnych	1 595	1 547	1 541
2.	Stopa bezrobocia na terenie powiatu	5,8%	7,0%	7,1%
3.	Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:			
	- bezrobotni do 25 roku życia	303	288	271
	- bezrobotni do 30 roku życia	577	530	481
	- długotrwale bezrobotni	918	899	962
	- bezrobotni powyżej 50 roku życia	360	317	312
	- bezrobotni z niepełnosprawnością	34	44	22

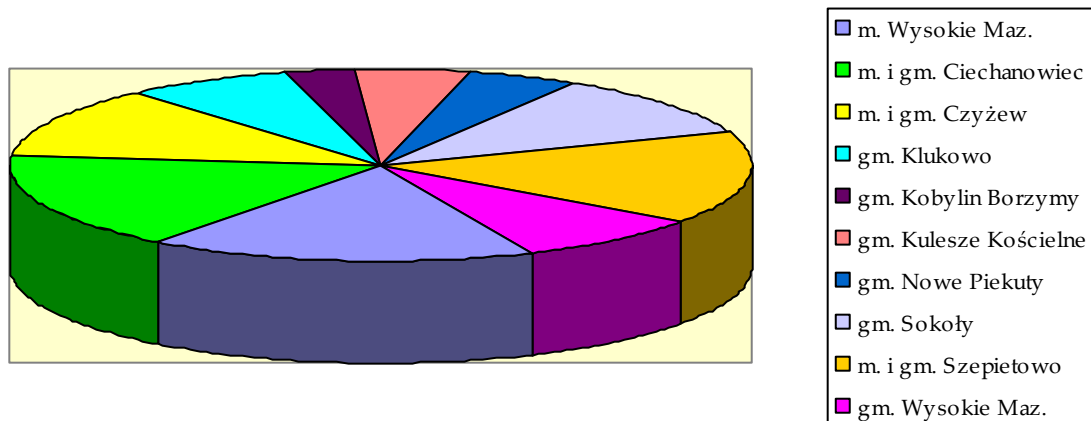
Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 10. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miastach i gminach w latach 2020, 2022 i 2024

L.p.	Wyszczególnienie	2020		2022		2024	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
1.	m. Wysokie Mazowieckie	281	101	256	94	263	91
2.	m. i gm. Ciechanowiec	297	118	236	98	251	97
3.	m. i gm. Czyżew	164	75	171	76	183	74
4.	gm. Klukowo	132	56	133	54	112	47
5.	gm. Kobylin Borzymy	58	23	42	21	49	22
6.	gm. Kulesze Kościelne	73	36	76	41	74	40
7.	gm. Nowe Piekuty	63	22	80	37	76	35
8.	gm. Sokoły	154	60	156	65	163	52
9.	m. i gm. Szepietowo	247	100	259	112	241	91
10.	gm. Wysokie Mazowieckie	126	54	138	57	129	51
	Powiat Wysokomazowiecki	1 595	645	1 547	655	1 541	600

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miastach i gminach w 2024 r.

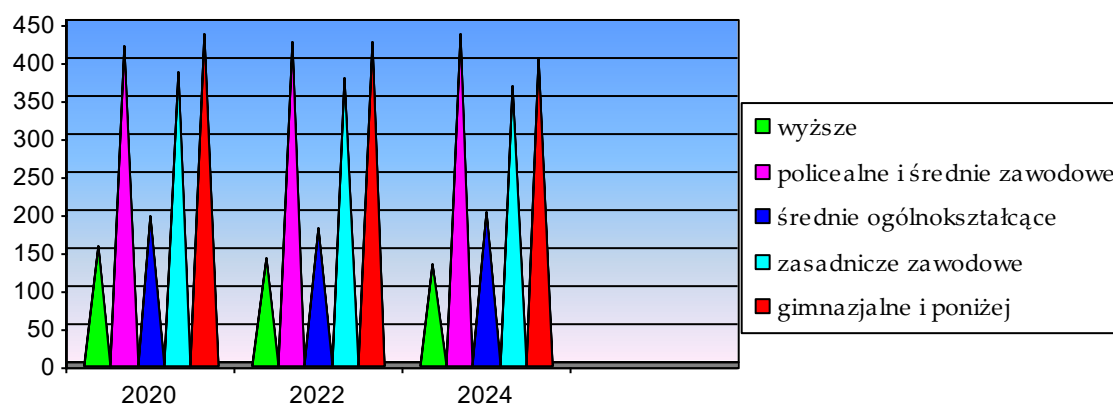
Stopa bezrobocia nie jest dokładnym miernikiem rozmiarów bezrobocia, ponieważ zawsze istnieje grupa osób bezrobotnych, którzy poszukują pracy na własną rękę nie rejestrując się, a także wielu rejestruje się tylko po to, by skorzystać z ubezpieczenia zdrowotnego, nie przejawiając zainteresowania podjęciem pracy.

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wysokim Mazowieckim zarejestrowanych było 1 541 osób bezrobotnych, w tym 600 kobiet. W całym powiecie, jak i w poszczególnych gminach większość wśród osób bezrobotnych stanowią mężczyźni, tj. 61,06% ogółu bezrobotnych. Niekorzystne tendencje pokazuje analiza osób długotrwale bezrobotnych, która wzrasta, w roku 2020 wynosiła 918 osób, a w 2024 roku 962 osoby i stanowiła 62,43 % ogółu osób bezrobotnych. Analizując dane z lat 2020-2024 wśród osób bezrobotnych w roku 2020 i 2022, największą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, drugą, co do wielkości grupą były osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Kolejna grupa to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Najmniej liczną grupę bezrobotnych, stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym. Natomiast w roku 2024 największą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Na przestrzeni lat zmiany nastąpiły także w strukturze wykształcenia osób bezrobotnych. W omawianym okresie systematycznie wzrastał odsetek osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, przy jednoczesnym spadku odsetek osób z wykształceniem wyższym i zasadniczym zawodowym, co obrazuje tabela poniżej:

Tabela 11. Bezrobotni wg wykształcenia w powiecie wysokomazowieckim w latach 2020, 2022 i 2024

Wykształcenie	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
2020	157	420	197	385	436
2022	140	424	180	378	425
2024	133	436	200	368	404

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem

Wykres 3. Bezrobotni wg wykształcenia w powiecie wysokomazowieckim

Biorąc pod uwagę kryterium wieku osób bezrobotnych, zauważa się, że najliczniejszą grupę stanowią ludzie młodzi, w wieku 25-34 lata, w dalszej kolejności są osoby w wieku 35-44 lata. Najmniejszą grupę osób bezrobotnych stanowią ludzie w wieku powyżej 60 roku życia. Na przestrzeni lat zauważa się duże zmiany w strukturze wiekowej bezrobotnych. O ile ludzie młodzi w wieku 25-34 lata w 2020 roku stanowili 31,7% ogółu bezrobotnych, to w grudniu 2024 roku już tylko 28,2%. Tendencję spadkową na koniec 2024 roku w stosunku do 2020 roku można zauważyć w grupie wiekowej 55-59 lat (o 1,8%) oraz 60 i więcej (o 0,9%).

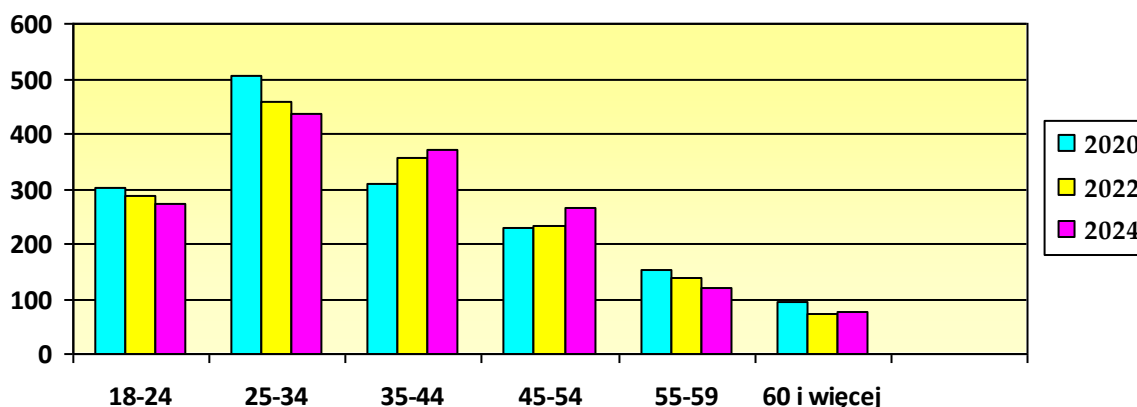
Dane dotyczące struktury osób bezrobotnych według wieku w poszczególnych latach obrazuje tabela nr 12.

Tabela 12. Bezrobotni wg wieku w latach 2020, 2022 i 2024

Wiek	Liczba osób		
	2020	2022	2024
18-24	303	288	271
25-34	506	458	435
35-44	309	355	371
45-54	229	232	266
55-59	153	140	120
60-więcej	95	74	78
RAZEM	1595	1547	1541

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Wysokim Mazowieckiem

Wykres 4. Bezrobotni wg wieku w latach 2020, 2022 i 2024

Powiatowy Urząd Pracy w Wysokim Mazowieckiem w latach 2020-2024 podejmował działania projektowe wspólnie z gminami/instytucjami powiatu na rzecz osób pozostających bez pracy:

- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wysokomazowieckim (VI)” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
- „30 + w drodze do zatrudnienia (VI)” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020;
- „W drodze do sukcesu II” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020;
- Aktywizacja zawodowa bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami;

- Aktywizacja zawodowa bezrobotnych zamieszkujących na wsi;
- Aktywizacja osób bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia w powiecie wysokomazowieckim w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu Fundusze europejskie dla Podlaskiego 2021-2027;
- Projekt pilotażowy Centrum Wspierania Młodzieży, wyłoniony w naborze pn. „Czas dla młodych”;
- Projekt pilotażowy „Staże rekrutacyjne w miejscu pracy”;
- Projekt pilotażowy „E-Doradca Zawodowy – Poradnictwo zawodowe online w urzędach pracy województwa podlaskiego – nowe spojrzenie – nowe możliwości”;
- Projekt „Regionalne Innowacje Społeczne – Centra Integracji Społecznej województwa podlaskiego”.

TENDENCJE I PROGNOZY RYNKU PRACY:

- Powiat wysokomazowiecki ma charakter rolniczy – wg danych GUS za 2024 rok 35,4% osób zatrudnionych jest w rolnictwie, 26,1% w handlu, transporcie i pozostałych usługach, 17,4% w przemyśle, 16,0% w administracji publicznej, edukacji, opiece zdrowotnej i pomocy społecznej, zaś 5,1% w budownictwie.
- Powiat wysokomazowiecki wykazuje tendencję zwykłą podmiotów gospodarki; w stosunku do roku 2020 liczba ta uległa znacznemu zwiększeniu w 2024 roku o 530 podmiotów.
- Bezrobocie dotyczy wszystkich gmin, choć jest zróżnicowane terytorialnie, zaś liczba bezrobotnych w powiecie wysokomazowieckim maleje; w 2024 roku wskaźnik stopy bezrobocia wynosił 7,1% i był wyższy od średniej wojewódzkiej (6,9%) i krajowej (5,1%).
- Obszary o najwyższym wskaźniku bezrobocia to m. Wysokie Mazowieckie, m. i gm. Ciechanowiec i m. i gm. Szepietowo. Rejony te wykazują proporcjonalnie wyższą liczbę mieszkańców. Pomimo to liczba osób bezrobotnych w tych miastach na koniec 2024 roku stanowi 49% bezrobocia powiatu. Najmniejsze bezrobocie występuje w gminach Kobylin - Borzymy i Kulesze Kościelne.
- Struktura osób bezrobotnych wskazuje, iż problem lokalnego rynku pracy dotyczy szczególnie młodzieży, osób o niskich kwalifikacjach i bezrobocia długotrwałego.

- Na przestrzeni lat zmiany nastąpiły także w strukturze wykształcenia osób bezrobotnych, wzrastał odsetek osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (z 26,33% w 2020 roku do 28,29% w 2024 roku), natomiast malał odsetek osób z wykształceniem wyższym (z 9,84% w 2020 roku do 8,63% w 2024 roku).

Niezbędne jest utrzymanie trendu rozwoju rolnictwa, produkcji około rolniczych oraz wsparcie podmiotów gospodarczych, a także:

- wykorzystywania instrumentów będących w dyspozycji służb zatrudnienia sprzyjających powstawaniu miejsc pracy,
- tworzenie możliwie najlepszych warunków dla pozyskiwania inwestorów,
- dalsza realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, aktywizacja zawodowa grup bezrobotnych najbardziej zagrożonych (długotrwale bezrobotni, młodzież),
- wykorzystanie instrumentów ekonomii społecznej i aktywnej integracji, promowanie i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, jako alternatywnej formy zatrudnienia.

3. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie powiatu wysokomazowieckiego świadczenia opieki zdrowotnej udzielane są zarówno w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jak i w ramach działalności komercyjnej.

Podstawowa opieka zdrowotna powiatu wysokomazowieckiego jest częścią systemu opieki zdrowotnej, zapewniającą wszystkim osobom, uprawnionym do świadczeń, zamieszkałym na terytorium powiatu kompleksowe i skoordynowane świadczenia opieki zdrowotnej w miejscu zamieszkania. Świadczenia udzielane są w warunkach ambulatoryjnych (w gabinecie, poradni lub przychodni), a w przypadkach uzasadnionych medycznie, także w domu pacjenta (również w domu pomocy społecznej). Obejmują także profilaktyczną opiekę nad dziećmi i młodzieżą sprawowaną przez pielęgniarkę w środowisku nauczania i wychowania. Świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych, osobom objętym powszechnym – obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym oraz innym osobom uprawnionym na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1461 z późn. zm.), w ramach środków finansowych Narodowego Funduszu Zdrowia, udzielają:

- 1) Szpital Ogólny w Wysokiem Mazowieckiem, w zakresie: leczenia szpitalnego, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, rehabilitacji leczniczej, świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych realizowanych w opiece długoterminowej, badań laboratoryjnych i diagnostycznych, diagnostyki obrazowej, ultrasonografii i rentgenodiagnostyki, transportu sanitarnego, świadczeń nocnej i świątecznej opieki lekarskiej i pielęgniarskiej, programów zdrowotnych i profilaktycznych;
- 2) Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, będące spółkami prawa handlowego, w zakresie: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych, stacjonarnej długoterminowej opieki pielęgnacyjnej i leczniczej, stomatologii, programów zdrowotnych i profilaktycznych;
- 3) Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, prowadzone w ramach indywidualnych oraz grupowych praktyk lekarskich i pielęgniarskich, w zakresie: podstawowej

opieki zdrowotnej, ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych, stomatologii, leczenia w domu pacjenta, profilaktycznych programów zdrowotnych;

- 4) Indywidualne Praktyki Lekarskie, prowadzone w ramach indywidualnych praktyk lekarzy rodzinnych, indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich oraz indywidualnych praktyk stomatologicznych, w zakresie: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych, stomatologii, profilaktycznych programów zdrowotnych.

Tabele nr 13 i 14 przedstawiają strukturę kadry medycznej Szpitala Ogólnego w Wysokim Mazowieckim w latach 2020-2024 z podziałem na grupy zawodowe oraz specjalizacje. W analizowanym okresie liczba personelu medycznego ogółem wzrosła z 402 w 2020 roku do 485 w 2024 roku, co wskazuje na systematyczne zwiększanie zasobów kadrowych. Najliczniejszą grupę stanowią pielęgniarki, których liczba wzrosła z 164 do 196. Wzrost odnotowano również wśród lekarzy (z 98 do 110) oraz personelu z wyższym wykształceniem (z 21 do 55), co może świadczyć o rosnącym nacisku na specjalistyczne kompetencje. Stabilny poziom utrzymuje niższy personel medyczny, natomiast liczba położnych nieznacznie spadła.

Obserwowane zmiany wskazują na rozwój potencjału kadrowego szpitala, szczególnie w obszarach wymagających wysokich kwalifikacji, największy rozwój dotyczy specjalizacji takich jak anestezjologia i intensywna terapia oraz chirurgia. Wzrost liczby lekarzy i personelu specjalistycznego może świadczyć o dążeniu do rozszerzenia zakresu świadczonych usług oraz poprawy jakości opieki.

Tabela 13. Kadra medyczna w Szpitalu Ogólnym w Wysokiem Mazowieckiem w poszczególnych latach

Grupa personelu/ kadra medyczna	2020	2022	2024
Farmaceuci	1	2	2
Inny personel średni: opiekun medyczny, ratownik medyczny	33	38	36
Lekarze medycyny	98	104	110
Niższy personel medyczny: sanitariusz	4	4	4
Personel z wyższym wykształceniem: diagnosta laboratoryjny, fizjoterapeuta	21	43	55
Pielęgniarki	164	193	196
Położne	39	40	34
Technicy	42	40	48
RAZEM	402	464	485

Dane: Szpital Ogólny w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 14. Specjalizacje kadry medycznej w Szpitalu Ogólnym w Wysokiem Mazowieckiem w poszczególnych latach

Specjalizacja kadry medycznej	2020	2022	2024
Anestezjologia i intensywna terapia	13	15	24
Chirurgia ogólna	6	7	6
Choroby wewnętrzne	5	7	8
Farmacja apteczna	1	2	2
Kardiologia	2	5	4
Mikrobiologia	2	1	1
Medycyna ratunkowa	1	1	2
Medycyna rodzinna	3	5	5
Onkologia kliniczna	1	0	0
Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	8	5	5
Pediatrya	4	4	5
Rehabilitacja medyczna	1	2	2
Endokrynologia	2	2	2
Chirurgia onkologiczna	1	1	1
Choroby płuc	2	3	3
Diabetologia	1	1	1
Neonatologia	1	1	1
Położnictwo i ginekologia	5	4	7
Chirurgia naczyniowa	0	1	1
Gastroenterologia	1	2	2
Urologia	0	0	1
Radiologia i diagnostyka obrazowa	3	3	4
Radiodiagnostyka	1	1	2

Choroby zakaźne	0	1	2
Diagnostyka laboratoryjna	0	1	1
Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	22	29	34
Pielęgniarstwo chirurgiczne	25	30	31
Pielęgniarstwo epidemiologiczne	4	2	2
Pielęgniarstwo geriatryczne	2	2	1
Pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze	9	8	7
Pielęgniarstwo internistyczne	8	11	11
Pielęgniarstwo operacyjne	13	16	13
Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	3	5	5
Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	11	13	12
Pielęgniarstwo pediatryczne	3	4	4
Pielęgniarstwo ratunkowe	8	10	9
Pielęgniarstwo zachowawcze	13	13	12
Pielęgniarstwo położnicze	10	8	8
Pielęgniarstwo onkologiczne	0	0	1
Pielęgniarstwo psychiatryczne	0	2	2

Dane: Szpital Ogólny w Wysokiem Mazowieckim

W latach 2020-2024 liczba świadczeń medycznych w Szpitalu Ogólnym w Wysokiem Mazowieckim wzrosła ponad dwukrotnie (z 151,7 tys. do 366,7 tys.). Największy udział i dynamikę wzrostu odnotowano w rehabilitacji ambulatoryjnej oraz ambulatoryjnej opiece specjalistycznej. Wzrost dotyczy również leczenia szpitalnego, co wskazuje na rozwój potencjału operacyjnego placówki. Dane dotyczące liczby świadczeń medycznych przedstawia tabela nr 15.

Tabela 15. Liczby świadczeń medycznych w Szpitalu Ogólnym w Wysokiem Mazowieckim

Świadczenia medyczne	2020	2022	2024
Leczenie szpitalne	5 096	7 923	10 839
Ambulatoryjna opieka specjalistyczna	41 466	60 054	60 684
Rehabilitacja ambulatoryjna	110 223	272 084	295 164
RAZEM	151 689	332 138	366 687

Dane: Szpital Ogólny w Wysokiem Mazowieckim

Szpital Ogólny w Wysokiem Mazowieckim w strukturze organizacyjnej w 2024 roku posiadał następujące Oddziały:

- 1) Oddział Pediatryczny

- 2) Oddział Chirurgiczny Ogólny
- 3) Oddział Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej
- 4) Oddział Chorób Wewnętrznych
- 5) Oddział Ginekologiczny i Położniczo – Noworodkowy
- 6) Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii
- 7) Szpitalny Oddział Ratunkowy
- 8) Oddział Rehabilitacji Ogólnoustrojowej w Krzyżewie
- 9) Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej w Krzyżewie
- 10) Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Ciechanowcu

Szpital Ogólny w Wysokiem Mazowieckiem w strukturze organizacyjnej w 2024 roku posiadał następujące Poradnie i pracownie specjalistyczne:

- 1) Poradnia Leczenia Bólu
- 2) Poradnia Chirurgii Ogólnej
- 3) Poradnia Chirurgii Urazowo - Ortopedycznej
- 4) Poradnia Urologiczna
- 5) Poradnia Kardiologiczna
- 6) Poradnia Diabetologiczna
- 7) Poradnia Endokrynologiczna
- 8) Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc
- 9) Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej
- 10) Poradnia Rehabilitacyjna w Wysokiem Mazowieckiem
- 11) Poradnia Położniczo – Ginekologiczna w Wysokiem Mazowieckiem
- 12) Poradnia Położniczo – Ginekologiczna w Ciechanowcu
- 13) Ośrodek Diennej Rehabilitacji w Wysokiem Mazowieckiem
- 14) Poradnia Rehabilitacyjna w Ciechanowcu
- 15) Pracownia Rehabilitacji Leczniczej w Wysokiem Mazowieckiem
- 16) Pracownia Rehabilitacyjna w Ciechanowcu
- 17) Pracownia Fizjoterapii w Ciechanowcu
- 18) Pracownia Fizjoterapii w Czyżewie
- 19) Pracownia Diagnostyki Obrazowej

- 20) Pracownia Endoskopii
- 21) Pracownia Tomografii Komputerowej
- 22) Pracownia Rezonansu Magnetycznego
- 23) Poradnia Ran Przewlekłych
- 24) Poradnia Chorób Wewnętrznych
- 25) Poradnia Anestezjologiczna
- 26) Poradnia Pediatria

Placówki ochrony zdrowia prowadzą profilaktykę dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Do najczęściej stosowanych działań profilaktycznych należą: pogadanki w zakresie promocji zdrowego stylu życia, rozpowszechnianie prozdrowotnych ulotek informacyjnych, szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane, bilans zdrowia, badania przesiewowe - pomiar poziomu glukozy, ciśnienia tętniczego, BMI, a także opieka pielęgniarska w szkołach, wizyty patronażowe, oraz włączenie pracowników NZOZ w programy zdrowotne prowadzone przez inne instytucje.

W Szpitalu Ogólnym opracowano i realizowano następujące programy zdrowotne:

- Program edukacyjno – zdrowotny **„Szkoła rodzenia”** przeznaczony dla kobiet w ciąży i osób towarzyszących im w czasie zbliżającego się porodu. Zajęcia edukacyjne były prowadzone w każdą środę tygodnia, a skorzystało z nich 130 osób (46 kobiet w ciąży oraz 42 pary przyszłych rodziców);
- Program edukacyjno – zdrowotny **„Badaj swoje piersi”**, którego celem było wczesne wykrywanie chorób piersi u kobiet poprzez naukę sposobu samobadania piersi i utrwalenie nawyku regularnego ich badania. Program realizowany był od lutego 2024 roku w każdy poniedziałek i środę miesiąca w Oddziale Ginekologicznym i Położniczo – Noworodkowym, a skorzystało z niego ok. 300 osób (pacjentki i ich rodziny);
- Program profilaktyczno - edukacyjny **„Profilaktyka ryzyka upadków”** przeznaczony dla pacjentów Szpitala i ich opiekunów, którego celem było zwiększenie świadomości i wiedzy w zakresie działań zmniejszających ryzyko wystąpienia upadku w Szpitalu i poza nim. Program realizowany był od sierpnia 2024 roku we wszystkich oddziałach Szpitala i ZOL w Ciechanowcu.

- Program profilaktyczno - edukacyjny **„Higiena rąk”**, przeznaczony dla pacjentów, opiekunów i odwiedzających, którego celem było zwiększenie świadomości w zakresie higieny rąk oraz przeciwdziałanie przenoszeniu się chorób/ zakażeń drogą kontaktową. Program realizowany był od października 2024 roku we wszystkich oddziałach Szpitala;
- Program profilaktyczno - edukacyjny **„Profilaktyka raka szyjki macicy”** – przeznaczony dla kobiet w wieku 25 – 59 lat. Program profilaktyczny prowadzony był w 2024 roku w Poradni Położniczo – Ginekologicznej Szpitala Ogólnego w Wysokiem Mazowieckiem oraz w Ciechanowcu. Udział w programie wzięło łącznie 25 pacjentek, które korzystały z usług poradni, w tym 22 pacjentki poradni w Wysokiem Mazowieckiem oraz 3 pacjentki poradni w Ciechanowcu;
- Program profilaktyczno - edukacyjny **„Profilaktyka, pielęgnacja i leczenie odleżyn”** przeznaczony dla pacjentów Szpitala i ich opiekunów, którego celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy w zakresie działań zmniejszających ryzyko wystąpienia odleżyn, a w przypadku ich powstania skuteczne metody leczenia i pielęgnacji. Program realizowany był od września 2024 roku w oddziałach Szpitala i ZOL w Ciechanowcu;
- Program profilaktyczno - edukacyjny **„Edukacja pacjenta z rozpoznaną cukrzycą, leczonego insuliną, przygotowanie do samokontroli poprzez prawidłowo wykonany pomiar glikemii w warunkach domowych”** przeznaczony dla pacjentów Szpitala i ich opiekunów, którego celem jest przygotowanie pacjenta do życia z cukrzycą, zwiększenie świadomości i wiedzy w zakresie choroby oraz zapobiegania jej powikłaniom;
- Program profilaktyczno – edukacyjny **„Profilaktyka zaćmy”** przeznaczony dla osób w wieku powyżej 65 roku życia, z którego skorzystało łącznie w 2024 roku 130 osób.

Na terenie powiatu wysokomazowieckiego pomoc psychiatryczną zapewnia NZOZ Idea w Wysokiem Mazowieckiem, jest to poradnia zdrowia psychicznego i leczenia uzależnień, oferująca świadczenia w ramach NFZ, oferując pomoc psychiatry i psychologa.

Świadczenia z zakresu pogotowia ratunkowego realizowane są przez Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego w Łomży (podstacje w Wysokiem Mazowieckiem i Ciechanowcu). Świadczenia obejmują: pomoc doraźną, leczenie ambulatoryjne, transport sanitarny, świadczenia nocnej i świątecznej ambulatoryjnej opieki lekarskiej i pielęgniarskiej, świadczenia nocnej i świątecznej wyjazdowej opieki lekarskiej i pielęgniarskiej.

Na terenie powiatu funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MD CARE” Centrum Rehabilitacji i Adaptacji w Dworakach - Staśkach. W strukturach Centrum funkcjonuje Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy, który zapewnia całodobową opiekę medyczną pacjentom nie wymagającym hospitalizacji, a którym stan zdrowia uniemożliwia samoopiekę i samopielęgnację. Głównie w zakładzie obejmujemy opieką pacjentów przewlekle chorych, z niepełnosprawnością lub po ciężkiej chorobie. Długość pobytu w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym (ZPO) uzależniona jest od stanu zdrowia pacjenta oraz oceny jego samodzielności wg skali Barthel; wynik 40 punktów i poniżej kwalifikuje pacjenta do objęcia opieką w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym (ZOL). Do zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego mogą trafić tylko osoby ubezpieczone lub mające inne prawo do korzystania ze świadczeń.

W ramach Centrum funkcjonują również Oddziały psychogeriatrici, które są odpowiedzią na potrzeby osób starszych, u których zaczynają się lub nasilają objawy psychiczne wynikające z naturalnego procesu starzenia się, jak również z procesu chorobowego, m.in. otępienia. Centrum Rehabilitacji i Adaptacji oferuje bezpłatne (NFZ) specjalistyczne leczenie psychiatryczne, psychologiczne, diagnostyczne i rehabilitacyjne świadczone w ramach: Stacjonarnego Oddziału Psychogeriatrici oraz Dziennego Oddziału Psychogeriatrici.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MD CARE” w ramach swojej działalności prowadzi również Centrum Leczenia Chorób Cywilizacyjnych, w którym działają Oddziały psychoterapii i terapia uzależnień.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MD CARE” w zakresie usług komercyjnych posiada Poradnię Zdrowia Psychicznego, udzielając świadczeń ambulatoryjnych w zakresie psychiatrii osobom dorosłym, prowadzi diagnostykę i leczenie zaburzeń pamięci.

TENDENCJE I PROGNOZY OCHRONY ZDROWIA:

- Powiat zapewnia dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej mieszkańców w formie ambulatoryjnej i stacjonarnej. Prognozy wskazują na dalszy wzrost zapotrzebowania na usługi zdrowotne, wynikające m.in. ze starzenia się

społeczeństwa oraz rosnącej liczby chorób cywilizacyjnych. Jednocześnie sektor ochrony zdrowia będzie mierzył się z utrzymującym deficytem kadr.

- Na terenie powiatu wysokomazowieckiego nadal występuje niedobór kadry medycznej mimo wzrostów, zarówno w zakresie lekarzy, jak i pielęgniarek, co w istotny sposób ogranicza dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej. Rośnie zapotrzebowanie na personel ochrony zdrowia z uwagi na starzenie się społeczeństwa. W związku z powyższym kluczowe kierunki rozwoju obejmują wzmocnienie opieki ambulatoryjnej, rozwój specjalizacji medycznych oraz aktywne zarządzanie zasobami kadrowymi, poprzez dalszy wzrost zatrudnienia.
- Brak w powiecie poradni specjalistycznych, takich jak: okulistycznej, reumatologicznej, onkologicznej i gastrologicznej świadczących leczenie w ramach umowy z NFZ, a także występują problemy z dostępnością do poradni ortopedycznej i rehabilitacyjnej.
- Najważniejsze usługi obszaru zdrowia w powiecie wysokomazowieckim na kolejne lata:
 - a) Profilaktyka i promocja zdrowia: Programy profilaktyczne: choroby układu krążenia, cukrzyca, nowotwory, zdrowie psychiczne, w celu zapobiegania chorobom cywilizacyjnym;
 - b) Kampanie informacyjne/ szkolenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej dla zapewnienia bezpieczeństwa społeczności lokalnej organizowane w przedszkolach/ szkołach / zakładach pracy;
 - c) Opieka nad matką i dzieckiem: Kontynuowanie polityki prorodzinnej w postaci „Szkoły Rodzenia” w Szpitalu, jako narzędzia wspierającego opiekę okołoporodową, która ma na celu zapewnienie poczucia bezpieczeństwa przyszłym rodzicom w okresie trwania ciąży, jak i w trakcie porodu oraz w okresie połogu;
 - d) Szkolenia i podnoszenie kompetencji pracowników ochrony zdrowia w celu zwiększenia świadomości i umiejętności pracowników w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym (przemoc, uzależnienia);
- Szczególnej uwagi wymagają kwestie związane ze zdrowiem psychicznym. Szacuje się, że statystycznie co czwarta osoba miała lub będzie mieć problemy ze zdrowiem psychicznym, dlatego tak istotne jest przeciwdziałanie niekorzystnej sytuacji epidemiologicznej, polegającej na wysokim obciążeniu populacji skutkami

zdrowotnymi, społecznymi i ekonomicznymi wywołanymi przez choroby i zaburzenia psychiczne. Zapewnienie obywatelom dostępu do środowiskowych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej może przyczynić się do poprawy ogólnego stanu zdrowia populacji dotkniętej zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększyć skuteczność leczenia. Stąd też prognozuje się:

- niezbędne wyrównanie dostępu do różnych form opieki psychiatrycznej,
 - wzbogacenie oferty terapeutycznej,
 - rozwój środowiskowego modelu opieki psychiatrycznej,
 - rozwój profilaktyki i zdrowego stylu życia wśród seniorów i osób starszych,
- W dalszym ciągu niezbędne jest inwestowanie w **profilaktykę i edukację zdrowotną**, obejmującą zasady zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej oraz dbałości o dobrostan psychiczny. Promocja zdrowego stylu życia wśród dorosłych i seniorów może przyczynić się do zmniejszenia umieralności z powodu chorób zależnych od stylu życia, poprawy jakości życia. Zaleca się korzystania z bezpłatnych programów profilaktycznych, m.in.:
- a) Profilaktyka chorób układu krążenia,
 - b) Profilaktyka raka szyjki macicy,
 - c) Profilaktyka raka piersi,
 - d) Program profilaktyki gruźlicy,
 - e) Moje zdrowie – bilans zdrowia dorosłego człowieka,
 - f) Program pilotażowy dotyczący traumy,
 - g) Kolonoskopia – badanie, które ratuje życie,
 - h) Program profilaktyki chorób odtytoniowych, w tym chorób płuc.

4. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie powiatu wysokomazowieckiego funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem i 10 ośrodków pomocy społecznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem jest jednostką organizacyjną Powiatu Wysokomazowieckiego, powołaną do realizacji zadań własnych i zleconych do realizacji przez powiat w zakresie pomocy społecznej, systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej i wspierania osób niepełnosprawnych oraz innych zadań określonych przepisami prawa przypisanych do realizacji Centrum.

Ogromną rolę w pomocy społecznej pełnią gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej. Generalnie zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez gminy podzielone są na zadania własne (fakultatywne i obligatoryjne) i zlecone z zakresu administracji rządowej. Z uwagi na obszar terytorialny, ośrodki pomocy mają możliwość wnikliwej oceny problemów występujących w środowisku i określenia potrzeb w zakresie minimalizowania i zapobiegania dysfunkcjom społecznym. Dużą rolę pełnią pracownicy socjalni, którzy poprzez pracę środowiskową animują grupy samopomocy, czy też pomagają w tworzeniu koalicji różnych partnerów na rzecz systemowych rozwiązań.

Do placówek pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu wysokomazowieckiego należy zaliczyć Dom Pomocy Społecznej w Kozarzach przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Dom Pomocy Społecznej w Kozarzach jest jednostką organizacyjną Powiatu Wysokomazowieckiego. Posiada 120 miejsc. Placówka zapewnia mieszkańcom potrzeby bytowe, opiekuńcze i wspomagające zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 51).

Do placówek wspierających działania z zakresu pomocy społecznej można zaliczyć Środowiskowy Dom Samopomocy Bratanki w Radziszewie Starym oraz Środowiskowy Dom Samopomocy Zacisze w Wylinach Rusi, oba prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Szansa, Schronisko dla osób bezdomnych i wykluczonych społecznie prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „MAR-KOT” w Kalinowie Czosnowie oraz Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kocach-Schabach prowadzone przez Gminę Ciechanowiec.

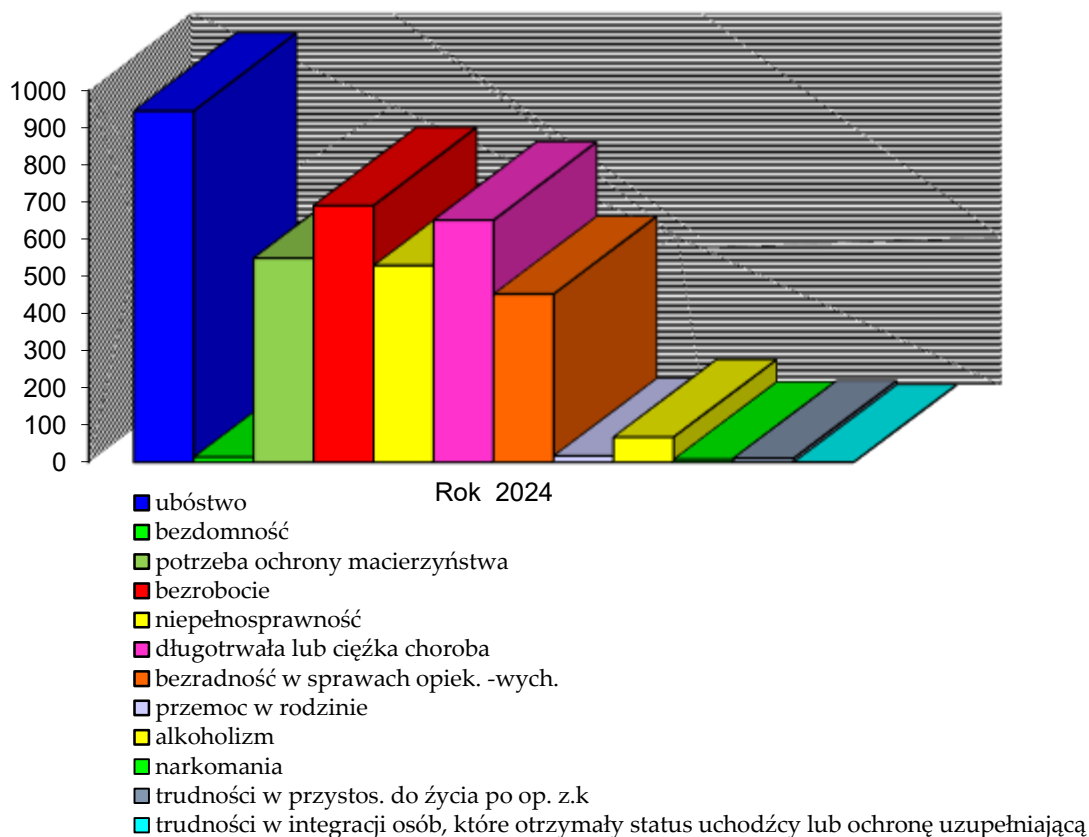
Z analizy sytuacji rodzin w powiecie wynika, iż sytuacja materialna części rodzin uległa poprawie w ostatnich latach, co przekłada się na mniejsze korzystanie z pomocy społecznej. To pozytywny trend, który zazwyczaj wynika z kilku nakładających się czynników. Często jest to efekt wzrostu wynagrodzeń, spadku lokalnego bezrobocia oraz aktywnego korzystania z programów socjalnych (jak 800+), które realnie podniosły dochód w domowych budżetach. Nie oznacza to jednak braku problemów, raczej zmianę ich skali i charakteru. Identyfikację najczęściej występujących powodów przyznawania pomocy społecznej przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu wysokomazowieckiego przedstawia tabela nr 16.

Tabela 16. Identyfikacja powodów przyznania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu w latach 2020-2024

Powód trudnej sytuacji życiowej	2020		2022		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
ubóstwo	508	1275	466	1085	404	945
bezdomność	13	13	17	18	13	14
potrzeba ochrony macierzyństwa	104	571	95	542	100	551
bezrobocie	351	894	292	736	271	692
niepełnosprawność	298	580	264	515	269	531
długotrwała lub ciężka choroba	330	743	282	564	300	653
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	137	564	140	521	136	454
przemoc w rodzinie	4	16	3	15	4	17
alkoholizm	43	102	36	70	41	68
narkomania	1	1	2	2	5	8
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	15	15	21	9	11
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0

Dane: Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu wysokomazowieckiego

Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej

Jak wynika z powyższych danych, pierwszą co do wielkości przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, kolejnymi długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm. Pozostałe przyczyny udzielania pomocy występują sporadycznie.

Bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczy w szczególności rodzin wielodzietnych, niepełnych, a także tych, w których rodzice dzieci i młodzieży w wieku 0 - 18 lat nie wykonują właściwie obowiązków rodzicielskich, często z powodu: alkoholizmu, narkomanii. Największe konsekwencje związane z trudnościami, jakie przeżywa rodzina, skupiają się na dzieciach i młodzieży.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadziła do systemu pomocy społecznej funkcję asystenta rodziny. Asystent ma być bliżej rodziny i jej problemów, a jego elastyczny, zadaniowy czas pracy powinien być dostosowany do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Jego rola polega na niesieniu

pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z małoletnimi dziećmi, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowaniu wydatków i innych obowiązkach rodzicielskich. Potrzeba jego zatrudnienia ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W świetle cytowanej Ustawy, rola asystenta polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Nadrzędnym celem jego pracy jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności, przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej jej wychowywanie dzieci. Jego praca powinna wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny - rodziców i dzieci, czemu będzie sprzyjało indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W sytuacji, gdy dojdzie, mimo wszystko, do czasowego umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną, praca asystenta z rodziną musi być kontynuowana. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w pieczy zastępczej, będącej w gestii powiatu oraz z sądem.

Liczbę zatrudnionych asystentów rodziny oraz rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w poszczególnych miastach i gminach powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz asystenci rodziny zatrudnieni w poszczególnych miastach i gminach.

L.p.	Miasto/Gmina	2020		2022		2024	
		Liczba rodzin z problemami op.-wych.	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin z problemami op.-wych.	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin z problemami op.-wych.	Liczba asystentów rodziny
1.	Wysokie Mazowieckie - <i>Miasto</i>	9	1	34	1	41	1
2.	Ciechanowiec	24	1	14	1	20	1
3.	Czyżew	8	0	6	0	6	0
4.	Klukowo	13	1	12	1	8	1
5.	Kobylin Borzymy	2	0	3	0	4	0
6.	Kulesze Kościelne	17	1	12	1	17	1
7.	Nowe Piekuty	12	1	14	1	15	1
8.	Sokoły	21	1	20	1	11	1
9.	Szepietowo	17	1	13	1	5	1
10.	Wysokie Mazowieckie - <i>Gmina</i>	14	1	12	1	9	1
	RAZEM	137	8	140	8	136	8

Dane: Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu wysokomazowieckiego

Z powyższej tabeli wynika, że w ośmiu ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu zatrudnia się asystenta rodziny, tj. miasta Wysokie Mazowieckie, Ciechanowiec i Szepietowo oraz gminy Wysokie Mazowieckie, Sokoły, Nowe Piekuty, Kulesze Kościelne i Klukowo. Pozostałe ośrodki brak zatrudnienia asystentów rodziny tłumaczą tym, iż w przypadku wystąpienia problemów w tym zakresie, problemy te będą rozwiązywać aktualnie zatrudnieni pracownicy socjalni.

Tabela 18. Rodzice i dzieci korzystający z pomocy społecznej i świadczeń

L.p.	Wyszczególnienie	2020	2022	2024
1.	Liczba rodziców pobierających świadczenia pielęgnacyjne	222	276	321
2.	Liczba dzieci w rodzinach, które otrzymały zasiłek dla niepełnosprawnego dziecka do 16 r. ż.	341	331	350
3.	Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej ogółem	295	207	268

Dane: Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu wysokomazowieckiego

Tabela nr 18 przedstawia liczbę rodziców i dzieci korzystających z pomocy społecznej oraz wybranych świadczeń w latach 2020, 2022 i 2024. Widoczny jest wzrost liczby rodziców pobierających świadczenie pielęgnacyjne (z 222 w 2020 r. do 321 w 2024 r.). Liczba dzieci objętych zasiłkiem dla niepełnosprawnego dziecka do 16 r.ż. utrzymuje się na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami. Natomiast liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej ogółem spadła w 2022 roku, a następnie ponownie wzrosła w 2024 roku, jednak nie osiągnęła poziomu z 2020 roku).

Tabela 19. Działania w zakresie pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem i osobom uzależnionym

L.p.	Informacja	2020	2022	2024
1.	Liczba nowych wniosków, które wpłynęły do G/MKRPA	86	128	118
2.	Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu	98	168	120
3.	Liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej	49	87	150
4.	Realizowane usługi na rzecz mieszkańców (dzieci, młodzież, osoby dorosłe, rodziny) – poradnictwo, konsultacje, terapie, itp.	1. Udział w ogólnopolskich kampaniach w zakresie problematyki uzależnień i przemocy. 2. Wyjazdy kolonijne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. 3. Lokalne imprezy profilaktyczne. 4. Konkursy plastyczne, turnieje wiedzy. 5. Realizacja pozalekcyjnych zajęć profilaktyczno-		

		sportowych. 6. Przeprowadzanie pogadań profilaktycznych w szkołach. 7. Poradnictwo w Punktach Konsultacyjnych. 8. Prowadzenie Środowiskowej Świetlicy Socjoterapeutycznej. 9. Wsparcie finansowe Klubu Rodzin Abstynenckich „Łabędź”. 10. Wsparcie klubów sportowych, drużyn harcerskich oraz innych podmiotów i grup realizujących programy profilaktyczno-terapeutyczne. 11. Kierowanie do Poradni terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia. 12. Warsztaty, prelekcje, materiały edukacyjne.
5.	Prowadzone miejsca, punkty pomocy/poradnictwa specjalistycznego w gminie/ z których mogą korzystać mieszkańcy miasta oraz specjaliści w tych miejscach	Punkty konsultacyjne dla osób uzależnionych i ich rodzin w gminach i miastach powiatu wysokomazowieckiego.

Dane: Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu wysokomazowieckiego

Tabela przedstawia działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej na rzecz osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych w latach 2020, 2022 i 2024. Widoczny jest wzrost liczby nowych wniosków oraz osób korzystających z pomocy terapeutycznej, a także wahania w liczbie przeprowadzonych rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu. Zestawienie obejmuje również szeroki zakres działań profilaktycznych i wsparcia realizowanych na poziomie lokalnym.

Tabela 20. Realizowane usługi na terenie powiatu wysokomazowieckiego

Wyszczególnienie	2020	2022	2024
	Liczba osób objętych wsparciem		
Asystent rodziny	49	51	45
Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	15	31	37
Dzienny pobyt w Klubie Seniora/Dziennym Domu Pomocy Społecznej	73	98	195
Domowa opieka hospicyjna	0	0	0
Mieszkania wspierane/treningowe	0	0	0

Usługi sąsiedzkie	0	0	12
Usługi opiekuńcze	36	26	32
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	15	19	26
Opieka wytchnieniowa	0	13	15
Teleopieka	0	0	0
– Inne:			
– usługi wsparcia krótkoterminowego świadczone w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej przez dom pomocy społecznej;	0	0	0
– usługi remontowe	0	0	0
– wolontariat	0	0	0
– wsparcie w formie dożywiania	50	56	70
– wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego	530	449	374

Dane: Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu wysokomazowieckiego i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela przedstawia zakres realizowanych usług społecznych na terenie powiatu wysokomazowieckiego w latach 2020, 2022 oraz 2024, wraz z liczbą osób objętych wsparciem. Analiza danych wskazuje zróżnicowany poziom korzystania z poszczególnych form pomocy. Największy wzrost odnotowano w przypadku dziennego pobytu w Klubie Senior z 73 osób w 2020 roku do 195 w 2024 roku. Widoczny jest również wzrost liczby osób korzystających z usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością oraz usług opiekuńczych specjalistycznych. Wprowadzono nowe formy wsparcia, takie jak usługi sąsiedzkie, opieka wytchnieniowa, usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, które pojawiły się w kolejnych latach. Niektóre usługi, jak domowa opieka hospicyjna, teleopieka, czy mieszkania wspierane, nie były realizowane w analizowanym okresie. W zakresie innych form wsparcia zauważalny jest wzrost liczby osób korzystających z dożywiania, przy jednoczesnym spadku liczby wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem podejmuje działania na rzecz osób i rodzin uczestnicząc w realizacji skierowanych do nich programów i projektów. W latach 2020 - 2021 w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Wysokiem Mazowieckiem realizowało projekt „W drodze do sukcesu II” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Projekt skierowany był do 40 osób bezrobotnych z terenu powiatu wysokomazowieckiego,

zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wysokim Mazowieckim. Celem projektu była poprawa sytuacji społecznej oraz przywrócenie możliwości uzyskania zatrudnienia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez zapewnienie w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 maja 2021 roku kompleksowego wsparcia w wykorzystaniu instrumentów aktywnej integracji społecznej i zawodowej. W ramach projektu zrealizowano następujące ścieżki wsparcia dla uczestników: praca socjalna, wsparcie psychologiczne, indywidualne i grupowe, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia oraz staże zawodowe.

Powiat Wysokomazowiecki w latach 2020-2021 na podstawie porozumienia zawartego w 2018 roku kontynuował współpracę z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Białymstoku w zakresie udziału w Innowacyjnym Projekcie Makroregionalnym pn.: **„Liderzy Kooperacji”**, realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER) na lata 2014-2020, współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu było opracowanie oraz pilotażowe wdrożenie Modelu Kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy społecznej i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich na obszarze, m.in. województwa podlaskiego. W Powiecie Wysokomazowieckim projekt realizowany był w 2 gminach wiejskich: w Gminie Wysokie Mazowieckie i w Gminie Kobylin-Borzymy.

W latach 2020-2021 Powiat Wysokomazowiecki kontynuował realizację projektu pn. **„Program wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze ODZYSKAĆ DZIECKO”**, którego realizację rozpoczęto w 2019 roku. Program skierowany był do rodziców, których dzieci na skutek nie wypełniania przez nich podstawowych obowiązków opiekuńczo – wychowawczych były zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej lub istniało zagrożenie, że dzieci decyzją Sądu mogły zostać im odebrane lub przebywały już w pieczy zastępczej.

W 2020 roku Powiat Wysokomazowiecki realizował projekt **„Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”** w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014-2020. Głównym celem projektu było zapobieganie i ograniczanie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej. Celem szczegółowym programu było wsparcie dzieci, rodziców

zastępczych i pracowników rodzinnych i instytucjonalnych podmiotów pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia epidemią choroby COVID-19 poprzez zakup środków ochrony indywidualnej i wyposażenia do bezpośredniej walki z epidemią, a także zakup wyposażenia komputerowego na cele realizowania zadań w trybie zdalnego nauczania.

Powiat Wysokomazowiecki mając na uwadze potrzebę wspólnego działania na rzecz społeczności lokalnych na podstawie porozumienia zawartego ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w Suwałkach w latach 2020-2024 prowadził działalność **Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Wysokiem Mazowieckiem** mieszczącego się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W ramach w/w punktu osoby pokrzywdzone przepięstwem i członkowie ich rodzin, a także świadkowie i osoby im najbliższe mogły skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, materialnej, rzeczowej i wolontarystycznej.

Dane o ilości osób korzystających w ramach punktu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Osoby korzystające z Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Wysokiem Mazowieckiem

L.p	Wyszczególnienie	2020	2022	2024
1.	Osoby korzystające z punktu łącznie, w tym:	46	35	27
2.	- z pomocy prawnej	20	17	17
3.	- z pomocy psychologicznej	34	23	15
4.	- z pomocy finansowej	12	3	10
5.	- z pomocy socjalnej	46	35	27

Dane: Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Wysokiem Mazowieckiem

W latach 2020-2024 Powiat Wysokomazowiecki realizował **Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”**. Program zapewnił osobom niepełnosprawnym w stopniu znacznym lub umiarkowanym wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowanie w życiu społecznym. Dostępność usług asystenta przyczyniła się do prowadzenia przez osoby niepełnosprawne bardziej aktywnego samodzielnego życia. Liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta przedstawiała tabela nr 20. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, realizowany w latach 2020-2024, ma

charakter edycyjny i jest wdrażany na podstawie corocznie składanych wniosków o dofinansowanie. Powiat kontynuował udział w programie również w kolejnych edycjach w latach 2025 i 2026, co potwierdza zasadność jego realizacji oraz utrzymujące się zapotrzebowanie na tę formę usług.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem realizuje zadanie powiatu w zakresie doskonalenia kadry pomocy społecznej z terenu powiatu. W latach 2020, 2022 i 2024 przeprowadzono następujące szkolenia:

- 1) „Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach w pracy zespołów wspierających rodziny – warsztat wprowadzający” oraz „Kalkulator kosztów zaniechania jako narzędzie do pracy radnych i władz lokalnych”, szkolenia zorganizowane w ramach projektu „Liderzy Kooperacji”,
- 2) „STRATEGOR - narzędzie do programowania strategicznego w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na poziomie lokalnym dla jednostek samorządu terytorialnego”,
- 3) Spotkania superwizyjne z przedstawicielami służb w ramach realizacji „Programu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze ODZYSKAĆ DZIECKO”,
- 4) „Reprezentacja prawna małoletnich dzieci i osób ubezwłasnowolnionych”,
- 5) „Skoordynowane usługi społeczne z terenu powiatu wysokomazowieckiego”,
- 6) „Superwizja dla asystentów rodziny, pracowników socjalnych oraz koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej”,
- 7) „Relacja i współpraca, a granice i konsekwencje – jak to połączyć w pracy rodzica/opiekuna zastępczego”,
- 8) „Przemoc domowa w powiecie wysokomazowieckim”.

TENDENCJE I PROGNOZY SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ:

- Analiza danych z lat 2020-2024 wskazuje, że w powiecie wysokomazowieckim nastąpił ogólny spadek liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej – z 295 w 2020 roku do 207 w 2022 roku, a następnie liczba ta ponownie wzrosła do 268 w 2024 roku, jednak nie osiągnęła poziomu z 2020 roku.

- Tendencja ta świadczy o częściowej poprawie warunków życia, ale nadal znaczna część mieszkańców doświadcza problemów społecznych wymagających wsparcia instytucjonalnego.
- Wśród utrzymujących się w okresie 2020-2024 problemów społecznych dominują w gminach powiatu: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- Niepokojący widoczny wzrost liczby rodziców pobierających świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym (z 222 w 2020 roku do 321 w 2024 roku). Liczba dzieci objętych zasiłkiem dla niepełnosprawnego dziecka do 16 r.ż. utrzymuje się na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami.
- W odpowiedzi na potrzeby rodzin w powiecie, osiem samorządów gminnych zatrudnia asystentów rodziny, tj. miasta Wysokie Mazowieckie, Ciechanowiec i Szepietowo oraz gminy Wysokie Mazowieckie, Sokoły, Nowe Piekuty, Kulesze Kościelne i Klukowo.

Pozostałe dwa Ośrodki Pomocy Społecznej, brak zatrudnienia asystentów rodziny tłumaczą tym, iż w przypadku wystąpienia problemów w tym zakresie – problemy te będą rozwiązywać aktualnie zatrudnieni pracownicy socjalni.

- Mieszkańcy powiatu otrzymywali w latach 2020-2024 w formie pieniężnej i niepieniężnej wsparcie ośrodków pomocy społecznej, a także innych instytucji usługowych – Środowiskowych Domów Samopomocy, Domu Pomocy Społecznej, Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego, WTZ, Schroniska oraz świetlic dla dzieci.
- Powiat w latach 2020-2024 rozwinął infrastrukturę pomocową, choć w perspektywie demograficznej można przewidywać niewystarczającą liczbę usług opiekuńczych i specjalistycznych, które mogłyby pomóc w utrzymaniu osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku.
- Na uwagę zasługuje rozwój usług środowiskowych w latach 2020-2024 wprowadzono, m.in. opiekę wytnieniową, usługi asystencji osobistej, teleopiekę, usługi sąsiedzkie. Są to kierunki zgodne z oczekiwaniami społecznymi, jednak w perspektywie nadchodzących lat skala tych usług może okazać się niewystarczająca wobec rosnących potrzeb osób starszych i niesamodzielnych.

- W perspektywie prognozowanych działań zasadne jest rozszerzenie zakresu świadczonych usług poprzez przystąpienie gmin z terenu powiatu wysokomazowieckiego do realizacji programu **„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”**. Obecnie zadanie to realizowane jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, co ogranicza dostępność wsparcia na poziomie lokalnym. Włączenie gmin w realizację programu może przyczynić się do zwiększenia dostępności usług oraz lepszego dostosowania ich do potrzeb mieszkańców.
- Konieczność dalszego rozwijania współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej, które mogą pełnić istotną rolę w dostarczaniu usług komplementarnych integracyjnych i profilaktycznych.

Należy również wykorzystać perspektywę pomocową EFS i EFRR w celu rozwoju innowacyjnych projektów przeciwdziałania ubóstwu, zapobiegania wykluczeniu społecznemu, wspieraniu integracji społecznej i zwiększeniu aktywności zawodowej.

5. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Rodzina, jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Rodzina to nie tylko i wyłącznie środowisko wychowawcze, to także najbliższe człowiekowi środowisko życia, zaspokajania najbardziej podstawowych jego potrzeb. Dlatego też matka i ojciec powinni rozumieć, jaka na nich ciąży odpowiedzialność, winni zdawać sobie sprawę z wielkiego wpływu rodziny na rozwój ich dziecka, na kształtowanie jego osobowości i uczynić wszystko, co leży w ich mocy, aby ich środowisko rodzinne tchnęło pogodną i serdeczną atmosferą wychowawczą, atmosferą szczerości i zaufania. Działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych środków i możliwości.

Jednak niekiedy dochodzi do niewłaściwego wypełniania funkcji przez naturalną rodzinę i wówczas zachodzi potrzeba ograniczenia jej autonomii i podjęcie interwencji na rzecz najlepiej pojętego interesu dziecka.

Sytuacje kryzysowe w rodzinach mogą wywoływać różne czynniki, np. sieroctwo, brak pracy, alkoholizm i inne uzależnienia, przemoc, ciężkie choroby somatyczne i psychiczne, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, emigracja za pracą, niedostosowanie społeczne, czy skutki przedwczesnego macierzyństwa. Zastąpienie dziecku wychowania w rodzinie własnej poprzez stworzenie warunków zbliżonych do tych, które istnieją w normalnie funkcjonującej rodzinie i zapewnienie funkcjonowania poza rodziną biologiczną - to idea zastępczych form opieki. Osoby przyjmujące dziecko w charakterze rodziny zastępczej nie zastępują w sensie prawnym jego rodziców naturalnych. Nie powstaje więc prawne pokrewieństwo pomiędzy dzieckiem, a przybranymi rodzicami. Na rodzicach naturalnych spoczywa dalej obowiązek alimentacyjny. Niejednokrotnie rodzice zachowują wobec dziecka niektóre obowiązki i uprawnienia wynikające z władzy rodzicielskiej. Z reguły też rodzice zachowują prawo do utrzymywania osobistych kontaktów z dzieckiem.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.) w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, którą organizuje powiat.

Rada Powiatu Wysokomazowieckiego Uchwałą NR X/70/2025 z dnia 27 marca 2025 roku przyjęła do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2025-2027. Celem głównym Programu jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie wysokomazowieckim oraz pomoc dzieciom objętym zastępczymi formami wychowania w przystosowaniu się do samodzielnego życia.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 18/11 Starosty Wysokomazowieckiego z dnia 6 grudnia 2011 roku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczono Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodziny zastępcze:
 - a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe,
 - c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne;
- 2) rodzinne domy dziecka,
- 3) rodziny pomocowe.

Rodziny zastępcze:

- 1) **spokrewnione** - tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka - czyli dziadkowie i rodzeństwo dziecka,

- 2) **zawodowe lub niezawodowe** - tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- 3) **rodziny pomocowe** – mogą sprawować opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka.

Tabela 22. Rodziny zastępcze w powiecie wysokomazowieckim w latach 2020, 2022 i 2024

Rok	Liczba rodzin zastępczych ogółem	Liczba dzieci ogółem	Rodziny zastępcze					
			spokrewnione		niezawodowe		zawodowe	
			Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2020	33	55	19	29	12	18	2	8
2022	34	58	21	36	11	14	2	8
2024	35	58	24	35	9	11	2	9

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem

Z powyższej tabeli wynika, że na przestrzeni lat 2020-2024 liczba rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach na terenie powiatu utrzymuje się na podobnym poziomie, z tendencją wzrostową rodzin spokrewnionych, a tendencją spadkową rodzin niezawodowych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem boryka się z trudnością w pozyskiwaniu rodzin zastępczych. Pomimo licznych ogłoszeń, działań informacyjnych oraz organizowania kampanii promujących opiekę zastępczą, zainteresowanie i liczba osób chętnych do pełnienia tej roli pozostaje na bardzo niskim poziomie. Jest to problem ogólnokrajowy, ponieważ brak rodzin zastępczych staje się coraz bardziej widoczny w całym kraju, a zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie wciąż rośnie. W wyniku tego, liczba dzieci, które wymagają umieszczenia w rodzinach zastępczych, systematycznie wzrasta, co stawia w trudnej sytuacji zarówno PCPR w Wysokim Mazowieckiem, jak i same dzieci, które nie znajdują odpowiednich warunków do rozwoju w rodzinach zastępczych.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczonego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin

zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. W stosunku do rodzin zastępczych nie objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz dzieci przebywające w tych rodzinach są objęte opieką przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Poza udzielaniem świadczenia pieniężnego, Centrum utrzymuje stałe kontakty z rodzinami zastępczymi i pełni nadzór nad przebiegiem rozwoju i warunkami życia dzieci. Spotyka się z rodzinami zastępczymi celem ustalenia, w jakim stopniu wywiązywały się one z powierzonych im funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dokonuje ocen rodzin zastępczych.

Dzieci wychowywane w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, po osiągnięciu pełnoletności, stają się osobami usamodzielnianymi. Wybór usamodzielnienia należy zawsze do młodego człowieka w uzgodnieniu z opiekunem usamodzielnienia. Może dalej pozostać w rodzinie zastępczej kontynuując naukę, bądź opuścić rodzinę zastępczą i również kontynuować naukę. Wówczas otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki nawet do 25 roku życia. Jeżeli plany życiowe związane są z pracą zawodową, wówczas osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na usamodzielnienie i pomoc na zagospodarowanie.

Poniższe tabele przedstawiają liczbę wychowanków i kwoty wypłaconej pomocy pieniężnej w latach 2020, 2022 i 2024 na usamodzielnienie, zagospodarowanie i kontynuowanie nauki.

Tabela 23. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie wypłacana w latach 2020, 2022 i 2024

Rok	Liczba wychowanków z	
	rodzin zastępczych	placówek opiekuńczo - wychowawczych
2020	2	-
kwota w zł	10 409,00	-
2022	1	-
kwota w zł	3 921,00	-
2024	4	-
kwota w zł	23 450,00	-

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem

Tabela 24. Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej udzielana w poszczególnych latach

Rok	Liczba wychowanków	
	rodzin zastępczych	placówek opiekuńczo - wychowawczych
2020	2	-
kwota w zł	3 154,00	-
2022	1	-
kwota w zł	1 782,00	-
2024	2	1
kwota w zł	4 311,00	2 272,00

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 25. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki wypłacana w latach 2020, 2022 i 2024

Rok	Liczba wychowanków	
	rodzin zastępczych	placówek opiekuńczo - wychowawczych
2020	12	2
kwota w zł	74 692,00	4 208,00
2022	14	-
kwota w zł	60 104,91	0,00
2024	8	-
kwota w zł	55 266,00	0,00

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

W Powiecie Wysokomazowieckim przyjęto, że w przypadku zaistnienia konieczności zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej, priorytetem jest zapewnianie tej opieki przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Najpierw poszukuje się osób mogących zapewnić dziecku opiekę wśród członków rodziny: dziadkowie, rodzeństwo, później szuka

się miejsc w rodzinach zastępczych niezawodowych i zawodowych. Dopiero po wyczerpaniu wszystkich możliwości zabezpieczenie dziecka następuje w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Na terenie powiatu wysokomazowieckiego nie funkcjonuje instytucjonalna piecza zastępcza. Dzieci wymagające umieszczenia w tej formie pieczy zastępczej umieszczane były w placówkach na terenie innych powiatów.

Na terenie powiatu wysokomazowieckiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo - wychowawcza. W przypadku konieczności umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, powiat wysokomazowiecki po ustaleniu miejsca zawiera porozumienie w sprawie umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej z innym powiatem, na którego terenie funkcjonuje placówka.

Na dzień 31 grudnia 2024 roku w placówce opiekuńczo - wychowawczej funkcjonującej na terenie innego powiatu przebywało 4 dzieci z terenu powiatu wysokomazowieckiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem organizuje szkolenia dla rodzin zastępczych. W latach 2020, 2022 i 2024 odbyły się następujące szkolenia:

- 1) „Bezpieczne i zdrowe ferie zimowe 2020”,
- 2) „Reprezentacja prawna małoletnich dzieci oraz osób ubezwłasnowolnionych”,
- 3) „Relacja i współpraca, a granice i konsekwencje – jak to połączyć w pracy rodzica/opiekuna zastępczego?”,
- 4) „Standardy Ochrony Małoletnich”.

TENDENCJE I PROGNOZY OBSZARU PIECZY ZASTĘPCZEJ:

- W latach 2020-2024 liczba rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach na terenie powiatu utrzymuje się na podobnym poziomie, z tendencją wzrostową rodzin spokrewnionych, a tendencją spadkową rodzin niezawodowych. Nadal zauważa się brak miejsc w pieczy zastępczej.
- W strukturze rodzin zastępczych przeważają rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, według danych za 2024 rok – na 35 wszystkich rodzin - 24 rodziny spokrewnione (69%). Mała liczba rodzin zastępczych zawodowych (2 rodziny). Starzenie się opiekunów i wypalenie.

- Powiat nie posiada własnej placówki opiekuńczo-wychowawczej, stąd niewiele dzieci jest umieszczanych w takiej formie. Zauważa się brak miejsc w placówkach.
- Do najważniejszych potrzeb wynikających z analizy pieczy zastępczej w powiecie wysokomazowieckim jest rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziców poprzez między innymi promocję rodzicielstwa zastępczego, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze. Z punktu widzenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, to właśnie rodzinna piecza zastępcza powinna być modelowym wzorem dla dzieci, które nie mogą wychowywać się w rodzinie biologicznej.
- Jedną z najważniejszych przyczyn umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej są uzależnienia rodziców (alkohol), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niewielki procent stanowi brak rodziców lub jednego z rodziców, jako powód umieszczenia w pieczy zastępczej.
- Prognozuje się pogłębianie deficytu specjalistycznego wsparcia dla dzieci w pieczy zastępczej, w szczególności dzieci FAS oraz innymi zaburzeniami neurorozwojowymi.
- Ograniczony dostęp do bezpłatnej opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży oraz programów terapeutycznych np. Trening umiejętności społecznych, będzie skutkował pogorszeniem funkcjonowania dzieci oraz zwiększeniem obciążenia rodziców zastępczych.
- Analiza programów usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej wskazuje, iż brak jest pełnego zestawu narzędzi dla zapewnienia usamodzielnianemu wszechstronnego wsparcia. Celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiającą młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

6. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem realizuje „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2024-2030” oraz „Powiatowy program działań profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2025-2030”.

W ramach realizacji powyższych programów, Centrum podejmuje działania mające na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, współpracując z innymi instytucjami i organizacjami z terenu powiatu wysokomazowieckiego, tj. ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji w Wysokiem Mazowieckiem, szkołami i innymi placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny z terenu powiatu, zespołami interdyscyplinarnymi, gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Wysokiem Mazowieckiem oraz Sądem Rejonowym i Prokuraturą Rejonową w Wysokiem Mazowieckiem.

Na podstawie analizy danych przedstawionych w tabeli nr 26 należy stwierdzić, iż w latach 2020-2024 odnotowano spadek liczby wszczętych procedur „Niebieskiej karty” na terenie powiatu wysokomazowieckiego (z 157 do 130). Zjawisko to nie powinno być jednoznacznie interpretowane jako ograniczenie skali przemocy domowej, lecz może wskazywać na utrzymujące się zjawisko jej niedoszacowania, wynikające, m.in. z niskiej zgłaszalności oraz barier w dostępie do systemu wsparcia.

Równocześnie zauważalny jest istotny wzrost liczby posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych (z 65 do 136) oraz liczby powoływanych grup roboczych (z 95 do 200), co świadczy o zwiększonej intensywności działań podejmowanych przez instytucje zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy domowej. Może to wskazywać na rosnącą złożoność przypadków wymagających interwencji, a także na większe zaangażowanie służb w proces udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy. Niepokojącym zjawiskiem jest brak kierowania osób stosujących przemoc do programów korekcyjno-edukacyjnych w całym analizowanym okresie. Wskazuje to na istotną lukę w systemie przeciwdziałania przemocy domowej na poziomie powiatu, ograniczającą możliwość

oddziaływań naprawczych wobec sprawców i tym samym wpływającą na skuteczność działań profilaktycznych.

Tabela 26. Formy pomocy udzielonej osobom doświadczającym przemocy domowej

L.p.	Rodzaj pomocy	2020	2022	2024
1.	Liczba NK, które wpłynęły do Zespołu	157	156	130
2.	Liczba posiedzeń LZI	65	54	136
3.	Liczba grup roboczych	95	119	200
4.	Liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych	0	0	0

Dane: Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu wysokomazowieckiego

PCPR w miarę swoich możliwości i kompetencji wspiera rodziny w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej. Umożliwia korzystanie z porad socjalnych, prawnych, psychologicznych i pedagogicznych dla osób dorosłych i dzieci. W siedzibie Centrum na tablicy ogłoszeń na bieżąco wywiesza wszelkie dostępne informacje dotyczące zjawiska przemocy. Udostępnia opracowania, ulotki i broszury pozyskane z innych źródeł, jak i własne opracowania. Sporządza i publikuje Informator dotyczący podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących działania wobec osób stosujących przemoc domową na terenie powiatu wysokomazowieckiego oraz dane teleadresowe placówek oferujących wsparcie dla osób doznających przemocy domowej na terenie powiatu wysokomazowieckiego.

Powiatowe Centrum kontynuuje współpracę z Komendą Powiatową Policji w Wysokiem Mazowieckiem w ramach podpisanego w 2017 roku listu intencyjnego w zakresie współpracy partnerskiej przy realizacji programu *profilaktycznego „poMOC, a nie przeMOC!”*, którego głównym celem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych. W ramach tego programu przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji corocznie biorą udział w szkoleniu kadry pomocy społecznej, przedstawiając prezentację na temat: Przemocy w powiecie wysokomazowieckim. Ponadto w ramach programu pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie biorą udział

w spotkaniach organizowanych dla uczestników Klubów Seniora, Uniwersytetu III Wieku oraz Polskiego Związku Niewidomych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie każdego roku przyłącza się do różnych kampanii:

- **Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłpstwem**, w ramach kampanii pracownicy Centrum informowali osoby pokrzywdzone o możliwości skorzystania ze wsparcia psychologa, nieodpłatnej pomocy prawnej oraz pomocy pracowników socjalnych;
- **„16 Dni Przeciw Przemocy wobec Kobiet”** to największa na świecie kampania mająca na celu zatrzymanie przemocy wobec kobiet. Tutejsze Centrum przyłączając się do tej kampanii informowało, iż do dyspozycji pokrzywdzonych kobiet było wsparcie psychologa, nieodpłatna pomoc prawna, materialna, rzeczowa i wolontarystyczna, a także pomoc pracowników socjalnych;
- **„Kampania 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”**. W ramach działań pracownicy Centrum wzięli udział w szkoleniach realizowanych w ramach Kampanii, zorganizowano również konkurs na wykonanie pracy plastycznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy, pt. „Dzieciństwo wolne od przemocy”. W wyniku konkursu wyłoniono najlepszą pracę, która została wykorzystana do wydania ulotki związanej z tematyką przeciwdziałania przemocy.
- Kampania **„Dzieciństwo bez Przemocy”**, organizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę i Krajową Koalicję na Rzecz Ochrony Dzieci, pod patronatem Rzecznika Praw Dziecka. Kampania Dzieciństwo bez Przemocy miała na celu przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci w Polsce. Składały się na nią ogólnopolskie i lokalne działania edukacyjne oraz medialne od 8 października do 19 listopada w latach 2024-2025. Finał akcji przypadał na 19 listopada w Międzynarodowy Dzień Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci. W tym dniu pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem na znak solidarności z ideą kampanii ubrali się na czerwono, manifestując w ten sposób wsparcie dla idei promujących rozwiązanie sprzyjające dobremu i bezpiecznemu dzieciństwu, a czerwone światło, które rozświetliło budynek na finał kampanii było mocnym symbolem troski i sprzeciwu wobec krzywdy najmłodszych.

Ponadto Powiatowe Centrum corocznie organizuje „Święto Dziecka i Rodziny”, które zgodnie z założeniami programu promuje wzorce w zakresie spędzania czasu wolnego, realizowania zainteresowań, sportu i rekreacji. W imprezie udział biorą rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu wysokomazowieckiego wraz z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem w latach 2020, 2022 i 2024 w związku z realizacją działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w powiecie wysokomazowieckim przekazało wszystkim szkołom średnim z terenu powiatu do wykorzystania przez wychowawców i nauczycieli materiały i prezentacje multimedialne na temat: „**Przemocy i zachowań agresywnych oraz cyberprzemocy**”, ulotkę **STOP PRZEMOCY** zaprojektowaną przez tutejsze Centrum, w której wykorzystano rysunek autorstwa zwycięzcy konkursu „Dzieciństwo wolne od przemocy” organizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem a także informacje w formie ulotki o CYBERPRZEMOCY oraz scenariusz zajęć dotyczących bezpieczeństwa w sieci dla grupy wiekowej 14-18 lat, opracowane przez tutejsze Centrum.

W ramach działań profilaktycznych jak również pomocowych dla dzieci i młodzieży doświadczających różnego rodzaju trudności (kryzysów) psychicznych, bądź narażonych na nie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie kontynuuje współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, który prowadzi Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Wysokiem Mazowieckiem. Porozumienie o współpracy podpisano w 2022 roku.

Centrum w ramach działań edukacyjnych, w zakresie zjawiska przemocy oraz podwyższenia wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem przemocy, corocznie organizuje szkolenia. Pracownicy Centrum również podnoszą swoje kwalifikacje i uczestniczą w szkoleniach z zakresu przemocy.

Wobec osób stosujących przemoc domową stosuje się przewidziane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.) środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy domowej oraz programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc

domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową są realizowane w formie spotkań indywidualnych lub grupowych i są prowadzone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, w tym przez psychologów, pedagogów, terapeutów i psychoterapeutów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem w trosce o wsparcie osób wymagających interwencji, w latach 2020, 2022 i 2024 zapewniało całoroczną dostępność do programów dla osób stosującym przemoc domową, tj. korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych. Realizacja tych programów w powiecie ma duże znaczenie, nie tylko w kontekście wsparcia poszczególnych osób, ale także z perspektywy poprawy jakości życia w całej społeczności lokalnej. Mimo podjętych działań informacyjnych oraz szerokiego udostępnienia powyższych programów, w 2020 roku zgłosiły się do udziału w programie 2 osoby, w tym tylko jedna osoba ukończyła program, natomiast w latach 2022 i 2024 nie zgłosiły się żadne osoby zainteresowane uczestnictwem w programie.

Z napływających do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie informacji wynika, iż istnieje zapotrzebowanie na realizowanie tego typu oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Powiat Wysokomazowiecki kontynuuje realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na prowadzeniu punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji. W punktach świadczona jest profesjonalna i darmowa pomoc radców prawnych, adwokatów, mediatorów oraz osób zajmujących się poradnictwem obywatelskim. Celem projektu jest zapewnienie równego dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej na etapie

przedsądowym oraz wsparcie mieszkańców w poradzeniu sobie z różnymi trudnymi sytuacjami życiowymi i formalnymi. Pomoc świadczona jest na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej. Z nieodpłatnej pomocy może skorzystać każda osoba fizyczna, po złożeniu oświadczenia, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

PROGNOZY OBSZARU PRZEMOCY:

- W skali powiatu w latach 2020, 2022 i 2024 liczba „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach zmalała, natomiast wzrosła liczby grup roboczych oraz posiedzeń lokalnych zespołów interdyscyplinarnych w 2024 roku. Liczba osób kierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych pozostaje na zerowym poziomie. W związku z powyższym zasadne jest wzmocnienie działań ukierunkowanych na zwiększenie wykrywalności przypadków przemocy domowej, rozwój ofert wsparcia dla osób jej doświadczających oraz wdrożenie i upowszechnienie programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.
- Powiat podejmował działania mające na celu zmniejszenie skali przemocy domowej, prowadząc ciągły dostęp do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne, pedagogiczne dla osób dorosłych i dzieci.
- Uczestnictwo osób doświadczających przemocy oraz sprawców w działaniach pomocowych związane jest z edukacją i wzrostem świadomości społecznej. Należy kontynuować i wzmacniać działania psychologiczno-terapeutyczne.
- Na terenie gmin występuje mniejsza niż w mieście Wysokie Mazowieckie dostępność do wsparcia terapeutycznego, pomocowego i profilaktycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- Funkcjonujące zespoły interdyscyplinarne w gminach pełnią właściwie swoje funkcje diagnostyczno-pomocowe, choć ich działania nie są wystarczające.

7. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Powszechnie uważa się, że niepełnosprawność jest jednym z głównych problemów współczesnego świata. Istotnym czynnikiem, który wyznacza jego rangę jest liczebność zbiorowości osób z niepełnosprawnością. Szacunkowo przyjmuje się, że osoby te stanowią 14,3% ogółu społeczeństwa. Przyczyny niepełnosprawności są bardzo złożone. Za główne jednak należy uznać zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi, słabość systemu promocji zdrowia i opieki medycznej, trudne warunki pracy, zagrożenia komunikacyjne oraz niską świadomość zdrowotną społeczeństwa i niską ocenę zdrowia, jako wartości samej w sobie. Wiedza, kim są osoby z niepełnosprawnością, jak funkcjonują, jakie mają potrzeby jest wciąż niewielka. Wiemy, że jest to zbiorowość zróżnicowana, nie tylko pod względem stopnia niepełnosprawności, który to w sposób ogólny klasyfikuje osoby z niepełnosprawnością. Ważne są również inne cechy, jak rodzaj i typ niepełnosprawności, ocena możliwości wykonywania pracy, integracja ze środowiskiem. Osoby z niepełnosprawnością oraz rodziny z osobami niepełnosprawnymi są narażone na zwiększone występowanie niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej. Specyfiką rodzin z osobami niepełnosprawnymi jest to, że problem inwalidztwa jednego z członków dotyczy całej rodziny we wszystkich jej funkcjach, dlatego cała rodzina powinna doświadczać pomocy. Niepełnosprawność jest jednym z najbardziej złożonych problemów społecznych. Na społeczeństwie obywatelskim spoczywa obowiązek wyrównywania szans życiowych osób z niepełnosprawnością oraz przeciwdziałania ich dyskryminacji zarówno społecznej jak i zawodowej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych definiuje niepełnosprawność, jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Zgodnie z ustawą ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów ustawowych:

- lekki,
- umiarkowany,
- znaczny.

Do **znacznego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Ustawa definiuje **niezdolność do samodzielnej egzystencji**, jako naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Do **umiarkowanego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do **lekkiego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

W powiecie wysokomazowieckim funkcjonuje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z późn. zm.), oraz w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania, o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2021 r. poz. 857 z późn.zm.), wydaje odpowiednio orzeczenia o:

1. niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia;
2. stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia;
3. wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, zwanymi „orzeczeniami o wskazaniach do ulg i uprawnień”.

W oparciu o dane statystyczne przygotowane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokim Mazowieckiem dokonano analizy danych dotyczących

wydanych orzeczeń dla mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego w latach 2020, 2022 i 2024.

Tabela 27. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia

L.p.	Stopień niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń		
		2020	2022	2024
1.	Lekki	131	160	215
2.	Umiarkowany	310	380	675
3.	Znaczny	194	196	410
	Ogółem	635	736	1 300

Dane: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokim Mazowieckiem

Tabela 28. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i płci

Rok	Liczba wydanych orzeczeń					
	Wiek				Płeć	
	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M
2020	53	73	148	361	301	334
2022	59	66	186	425	321	415
2024	90	101	279	830	642	658

Dane: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokim Mazowieckiem

Tabela 29. Liczba wydanych orzeczeń wg wykształcenia i zatrudnienia

Rok	Liczba wydanych orzeczeń						
	Wykształcenie					Zatrudnienie	
	Mniej niż podst.	Podst.	Zasadnicze	Średnie	Wyższe	Tak	Nie
2020	38	243	166	141	47	41	594
2022	56	221	209	185	65	122	614
2024	33	475	490	196	106	174	1 126

Dane: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokim Mazowieckiem

Tabela 30. Liczba wydanych orzeczeń według wieku dziecka

Lp.	Wiek dziecka	Liczba wydanych orzeczeń		
		2020	2022	2024
1.	0-3	23	27	25
2.	4-7	37	30	46
3.	8-16	65	80	75
	Ogółem	125	137	146

Dane: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokim Mazowieckiem

Tabela 31. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności i wieku

Przyczyny niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń					
	Osoby przed 16 rokiem życia			Osoby po 16 roku życia		
	2020	2022	2024	2020	2022	2024
01-U upośledzenie umysłowe	5	1	5	22	15	28
02-P choroby psychiczne	3	2	3	46	62	123
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	12	8	10	76	77	74
04-O choroby narządu wzroku	13	13	9	10	16	22
05-R upośledzenie narządu ruchu	6	10	8	138	171	369
06-E epilepsja	6	4	3	12	12	17
07-S choroby układu oddechowego i krążenia	7	8	9	108	130	238
08-T choroby układu pokarmowego	2	2	2	25	26	44
09-M choroby układu moczowo-płciowego	3	4	5	39	40	66
10-N choroby neurologiczne	19	15	11	108	135	231
11-I inne	21	23	23	44	46	77
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	28	47	58	7	6	11
Ogółem	125	137	146	635	736	1 300

Dane: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokim Mazowieckiem

Tabela 32. Liczba i cel przyjętych wniosków - osoby po 16 roku życia

Lp.	Liczba i cel złożenia wniosku	2020	2022	2024
1.	Odpowiednie zatrudnienie	96	119	143
2.	Szkolenie	0	0	0
3.	Uczestnictwo w terapii zajęciowej	18	12	26
4.	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	125	189	266
5.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	164	192	358
6.	Zasiłek stały	0	0	0
7.	Zasiłek pielęgnacyjny	113	110	146
8.	Korzystanie z karty parkingowej	95	141	252
9.	Inne	47	72	135
Ogółem		658	835	1 326

Dane: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokim Mazowieckiem

Tabela 33. Liczba i cel przyjętych wniosków - osoby przed 16 rokiem życia

L.p.	Liczba i cel złożenia wniosku	2020	2022	2024
1.	Zasiłek pielęgnacyjny	82	90	88
2.	Zasiłek stały	46	46	60
3.	Inne	6	10	13
Ogółem		134	146	161

Dane: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokim Mazowieckiem

Analiza powyższych danych wskazuje na systematyczny wzrost liczby wydawanych orzeczeń we wszystkich grupach wiekowych, zarówno wśród dzieci, jak osób dorosłych. Najlichnieszą grupę osób, którym wydano orzeczenia, stanowią osoby w wieku 60 lat i więcej - w 2020 roku wydano dla nich 361 orzeczeń, w 2022 roku 425, natomiast w 2024 roku już 830.

Analizując dane według płci można zauważyć, że liczba wydanych orzeczeń była zbliżona dla kobiet i mężczyzn, jednak w każdym roku zauważa się niewielką przewagę liczby wydanych orzeczeń dla mężczyzn.

Z powyższych danych wynika, że najlichnieszą grupą osób z niepełnosprawnością w powiecie wysokomazowieckim, które w latach 2020, 2022 i 2024 otrzymały orzeczenia, stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród osób przed 16 rokiem życia, orzekanych w powiecie w latach

2020-2024 stanowią choroby: całościowe zaburzenia rozwojowe, inne (w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszcpecenie, choroby układu krwiotwórczego) oraz choroby neurologiczne, natomiast wśród osób powyżej 16 roku życia: upośledzenie narządu ruchu, choroby układu oddechowego i krążenia oraz choroby neurologiczne.

W kontekście problemów, trudności i barier, z jakimi zmagają się i na jakie napotykać osoby z niepełnosprawnością w codziennym życiu, szczególnego znaczenia nabiera rehabilitacja społeczna i zawodowa.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych stanowi, że **rehabilitacja osób z niepełnosprawnością** oznacza zespół działań w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym udziale tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby z niepełnosprawnością, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełnienia ról społecznych.

W powiecie wysokomazowieckim zadania dotyczące rehabilitacji społecznej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, natomiast zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy.

Realizacja zadań powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych odbywa się szczególnie poprzez dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Wśród wymienionych zadań na szczeblu powiatu, realizowane są następujące formy rehabilitacji społecznej:

- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przeznaczone osobom z niepełnosprawnością na podstawie odrębnych przepisów,
- uczestnictwo osób z niepełnosprawnością i opiekunów do udziału w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością,
- likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością,
- szkolenia i przekwalifikowania osób z niepełnosprawnością,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Poniższe tabele przedstawiają dane szczegółowe na temat realizowanych w powiecie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

Tabela 34. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań	2020	2022	2024
Dla dorosłych osób niepełnosprawnych:	9	14	34
w tym opiekunów	2	6	13
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej:	12	17	12
w tym opiekunów	12	17	12
Wypłacone dofinansowanie	36 119,00	61 725,00	136 456,00

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem

Tabela 35. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań	2020	2022	2024
Osoby dorosłe	167	164	255
na kwotę	150 262,57	226 610,00	502 393,81
Dzieci i młodzież	17	23	19
na kwotę	37 064,41	58 534,00	43 082,10
Zawarte umowy	18	26	22
na kwotę	20 363,20	54 173,00	60 992,28

Z dofinansowania skorzystało: kobiet	116	120	155
na kwotę	95 675,00	193 584,00	324 989,71
mieszkańców wsi	157	141	200
na kwotę	135 537,00	202 953,00	436 769,99

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 36. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań	2020	2022	2024
Liczba przeprowadzonych impresz integracyjnych	3	3	3
Na kwotę	1 190,00	1 650,00	1 830,00

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Ilość zawartych umów w ramach likwidacji barier funkcjonalnych w latach 2020, 2022 i 2024 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 37. Bariery architektoniczne – wnioski złożone i zrealizowane

Lata	2020	2022	2024
Ilość zawartych umów	18	14	12
w tym dla dzieci	1	1	0
Kwota wypłacona	122 757,00	106 547,00	93 212,72

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 38. Bariery w komunikowaniu się – wnioski złożone i zrealizowane

Lata	2020	2022	2024
Ilość zawartych umów	27	22	23
w tym dla dzieci	19	8	8
Kwota wypłacona	31 713,00	57 156,00	61 730,00

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 39. Bariery techniczne – wnioski złożone i zrealizowane

Lata	2020	2022	2024
Ilość zawartych umów	7	12	6
w tym dla dzieci	0	1	2
Kwota wypłacona	15 530,00	26 297,00	31 084,55

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Jedną z form rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością jest udział w warsztatach terapii zajęciowej. Warsztaty terapii zajęciowej zmierzają do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osoby z niepełnosprawnością niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

Na terenie powiatu funkcjonują dwa warsztaty terapii zajęciowej: Warsztaty Terapii Zajęciowej Kolektyw w Starych Raciborach - prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Szansa dla 55 osób niepełnosprawnych i Warsztat Terapii Zajęciowej w Wojtkowicach Starych - prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Natura” dla 40 osób niepełnosprawnych.

Warsztaty terapii zajęciowej stanowią istotny element systemu wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnościami w powiecie wysokomazowieckim. Ich funkcjonowanie wpisuje się w model rehabilitacji kompleksowej, łączącej oddziaływania społeczne, zawodowe i zdrowotne. Celem WTZ jest nie tylko poprawa sprawności funkcjonalnej uczestników, ale przede wszystkim wzmacnianie ich autonomii, kompetencji społecznych oraz przygotowanie do możliwie samodzielnego funkcjonowania – w tym także do podjęcia aktywności zawodowej.

Do zadań samorządu powiatowego finansowanych ze środków PFRON zalicza się zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. W roku 2024 Powiatowy Urząd Pracy w Wysokim Mazowieckim w ramach aktywizacji zawodowej skierował 1 osobę z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności poszukującą pracy, niepozostającą w zatrudnieniu do pracodawcy na staż, 1 osobę ze znacznym stopniem niepełnosprawności skierował do pracy w ramach umowy dotyczącej zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej oraz 1 osobie przyznano jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Od 2012 roku powiat wysokomazowiecki za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckim w ramach środków PFRON realizuje program „Aktywny samorząd”. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji i samodzielnego mieszkania.

Program wspiera aktywizację zawodową, ułatwia poruszanie się, komunikację oraz podnoszenie kwalifikacji.

Formy i zakres pomocy udzielanej w ramach programu:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,

Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,

Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,

Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu.

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,

Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,

Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,

Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,

Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,

Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,

Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,

Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania.

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka;

Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia), które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej, tj. pod opieką zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie lub pod opieką poradni/ośrodka/zespołu domowego leczenia tlenem;

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym, lekkim lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Tabela 40. Rodzaje i formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych w ramach Programu „Aktywny Samorząd” w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	2020		2022		2024	
	Liczba osób	Kwota wypłacona	Liczba osób	Kwota wypłacona	Liczba osób	Kwota wypłacona
MODUŁ I						
Obszar A Zadanie 1	2	11 650,00	1	7 640,00	3	42 259,10
Obszar A Zadanie 2	0	0	0	0	0	0
Obszar A Zadanie 3	0	0	0	0	0	0
Obszar A Zadanie 4	0	0	0	0	0	0
Obszar B Zadanie 1	0	0	1	6 658,00	7	53 920,87
Obszar B Zadanie 2	0	0	0	0	0	0
Obszar B Zadanie 3	0	0	0	0	0	0
Obszar B Zadanie 4	0	0	1	4 000,00	0	0
Obszar B Zadanie 5	0	0	0	0	0	0
Obszar C Zadanie 1	0	0	0	0	1	17 600,00
Obszar C Zadanie 2	0	0	1	1 580,00	1	3 850,00
Obszar C Zadanie 3	0	0	2	47 970,00	0	0
Obszar C Zadanie 4	0	0	0	0	0	0
Obszar C Zadanie 5	0	0	2	15 000,00	1	7 000,00
Obszar D	0	0	0	0	0	0
Obszar E	0	0	0	0	4	1 600,00
MODUŁ II	9	56 336,00	6	41 525,00	14	61 695,50
RAZEM	11	91 856,00	14	124 373,00	31	187 925,47

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem

W powiecie wysokomazowieckim ze środków PFRON realizowano **„Program wyrównywania różnic między regionami III”**.

1. W 2020 roku w ramach programu przyznano dofinansowanie do 4 projektów, tj.:
 - „Likwidacja barier transportowych dla uczniów niepełnosprawnych z gminy Ciechanowiec uczących się w placówkach edukacyjnych”. Dofinansowanie PFRON wyniosło 84 338,00 zł;
 - „Przystosowanie budynku w Radziszewie Starym dla potrzeb niepełnosprawnych uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy”. Dofinansowanie PFRON wyniosło 52 500,00 zł;
 - „Likwidacja barier transportowych uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Ciechanowcu”. Dofinansowanie PFRON wyniosło 89 832,00 zł;
 - „Remont budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Starych Raciborach oraz wymiana zdegradowanego wyposażenia”. Dofinansowanie PFRON wyniosło 77 048,00 zł.
2. W 2022 roku dofinansowano projekt „Remont Warsztatów Terapii Zajęciowej Kolektyw w Starych Raciborach etap III”. Dofinansowanie z PFRON wyniosło 45 551,00 zł.
3. W 2024 roku przyznano dofinansowanie do 2 projektów, tj.:
 - „Likwidacja barier transportowych uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej Kolektyw w Starych Raciborach”. Dofinansowanie PFRON wyniosło 144 000,00 zł;
 - „Zakup wyposażenia do Warsztatów Terapii Zajęciowej Kolektyw w Starych Raciborach”. Dofinansowanie PFRON wyniosło 24 572,80 zł.

Na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie działa Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która została powołana przez Starostę Wysokomazowieckiego, jako organ opiniodawczo-doradczy. Do zakresu działań Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacja praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Członkowie Społecznej Rady opiniują również projekty uchwał Rady Powiatu dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych.

W powiecie wysokomazowieckim realizowany jest „Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2025-2030”.

Dodatkowym elementem systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu jest funkcjonowanie Powiatowego Zakład Aktywności Zawodowej w Krzyżewie, utworzonego w 2022 roku. Jednostka ta stanowi ważne narzędzie aktywizacji społeczno-zawodowej, umożliwiającej osobom z niepełnosprawnościami podjęcie zatrudnienia w warunkach dostosowanych do ich możliwości i potrzeb. Zakład zatrudnia 40 osób niepełnosprawnych o znacznym i umiarkowanym stopniu. Działalność Zakładu przyczynia się nie tylko do zwiększenia poziomu aktywności zawodowej tej grupy, ale również do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz wzmacniania ich samodzielności i integracji ze środowiskiem lokalnym. Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Krzyżewie prowadzi działalność usługowo - wytwórczą, są to usługi gastronomiczne, pralniczo - magielnicze, noclegowo - kwaterunkowe, ogrodniczo - florystyczno - porządkowe oraz usługi prowadzenia stajni i pensjonatu dla koni. Pracownicy Zakładu w ramach wykonywanej pracy mają również zapewnione wsparcie psychologa i doradcy zawodowego.

TENDECJE I PROGNOZY OBSZARU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI:

- Dane wskazują na zwiększające się zapotrzebowanie na orzecznictwo. Wzrasta liczba przyznanych orzeczeń o niepełnosprawności, w 2020 roku wydano 625 orzeczeń, a w 2024 aż 1300, szczególnie wśród osób w wieku 60 lat i więcej. Wśród nich dominują orzeczenia o stopniu umiarkowanym – aż 675, czyli ponad 51%.
- Wiodącymi przyczynami niepełnosprawności wśród osób przed 16 rokiem życia orzekanych w powiecie w latach 2020-2024 są: całościowe zaburzenia rozwojowe, inne (w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenie, choroby układu krwiotwórczego) oraz choroby neurologiczne, natomiast wśród osób powyżej 16 roku życia: upośledzenie narządu ruchu, choroby układu oddechowego i krążenia oraz choroby neurologiczne.
- Dynamika wzrostu niepełnosprawności związana jest nie tylko z tradycyjnymi jej przyczynami, lecz także powodowana jest chorobami i dysfunkcjami fizycznymi, bądź psychicznymi, wywiera znaczące konsekwencje funkcjonalne i społeczne.

- W odpowiedzi na potrzeby osób niepełnosprawnych powiat w latach 2020-2024 podejmował stałe zadania związane z pomocą i rehabilitacją dzieci i osób dorosłych niepełnosprawnych.
- Na terenie powiatu rozwija się system pomocy środowiskowej oraz usług dla osób niepełnosprawnych, tj. 2 ŚDS, 2 WTZ, Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy w Kostrach Noskach, Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy w Perkach Karpiach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Rehabilitacji i Adaptacji „MD CARE” w Dworakach Staśkach, Centrum Opiekuńczo - Mieszkalne w Kocach – Schabach, Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Ciechanowcu oraz Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Krzyżewie.
- W zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych prognozuje się:
 - starzenie się społeczności powiatu, a tym samym wzrost liczby osób niepełnosprawnych,
 - oczekiwanie na zwiększone wsparcie środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie dofinansowania do zadań z obszaru rehabilitacji społecznej,
 - korzystanie samorządu powiatowego ze środków zewnętrznych (programy celowe ogłaszane przez Zarząd PFRON, środki Funduszu Solidarnościowego, środki EFS) celem wspierania potrzeb środowiska osób z niepełnosprawnością.

W latach 2022-2024 występuje zwiększona aktywność społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych poprzez zatrudnienie w PZAZ w Krzyżewie.

8. ZASOBY SPOŁECZNE POWIATU, INFRASTRUKTURA, W TYM ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie powiatu, działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. W każdym z prezentowanych obszarów diagnostycznych umieszczono informację jednocześnie o tych właśnie instytucjach. Taki opis stanowi prezentację rzeczywistego stanu zarówno potrzeb, jak i infrastruktury oraz kapitału społecznego.

Na terenie powiatu wysokomazowieckiego działają następujące instytucje i organizacje społeczne:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem i działający przy nim Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz Zespół Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem,
- 3) Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu,
- 4) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie,
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżewie,
- 6) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem,
- 7) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie,
- 8) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuleszach Kościelnych,
- 9) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach,
- 10) Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach,
- 11) Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołach,
- 12) Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 13) Lokalne Zespoły Interdyscyplinarne w każdym mieście i gminie,
- 14) Punkty konsultacyjne w mieście Ciechanowiec, w gminie Sokoły i Nowe Piekuty,
- 15) Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem,
- 16) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wysokiem Mazowieckiem,
- 17) Dom Pomocy Społecznej w Kozarzach,
- 18) Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem,

- 19) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Wysokiem Mazowieckiem,
- 20) Prokuratura Rejonowa w Wysokiem Mazowieckiem,
- 21) Komenda Powiatowa Policji w Wysokiem Mazowieckiem,
- 22) Powiatowa Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Wysokiem Mazowieckiem,
- 23) Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Krzyżewie,
- 24) Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy „Przystań” w Kostrach Noskach,
- 25) Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy w Perkach Karpiach,
- 26) Warsztaty Terapii Zajęciowej Kolektyw w Starych Raciborach,
- 27) Warsztat Terapii Zajęciowej w Wojtkowicach Starych,
- 28) Środowiskowy Dom Samopomocy Bratanki w Radziszewie Starym,
- 29) Środowiskowy Dom Samopomocy Zacisze w Wylinach Rusi,
- 30) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MD CARE” w Dworakach Staśkach,
- 31) Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kocach - Schabach.

Na terenie powiatu działają również następujące organizacje świeckie i wyznaniowe, swoim zakresem działania obejmujące osoby najbardziej potrzebujące pomocy:

- 1) „Caritas” parafialne,
- 2) Stowarzyszenie na Rzecz Osób Potrzebujących Pomocy „Blżej Ciebie” w Wysokiem Mazowieckiem,
- 3) Stowarzyszenie Pomocy Szansa działające na terenie gminy Sokoły, Szepietowo i Ciechanowiec,
- 4) Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Natura” w Wojtkowicach Starych,
- 5) Sokolskie Stowarzyszenie Rozwoju,
- 6) Stowarzyszenie „Rodzina” w Ciechanowcu,
- 7) Stowarzyszenie „Dar Serca” w Kozarzach,
- 8) Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu - Schronisko „MAR-KOT” w Kalinowie Czosnowie,
- 9) Ciechanowieckie Stowarzyszenie Trzeźwościowe REMEDIUM,
- 10) Stowarzyszenie - Klub Rodzin Abstynenckich ŁABĘDŹ,

- 11) Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- 12) Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Wysokiem Mazowieckiem,
- 13) Polski Związek Emerytów i Rencistów w Wysokiem Mazowieckiem.

Wszystkie organizacje i stowarzyszenia oprócz działań integracyjnych, prowadzą szeroko rozumianą działalność pomocową. Przede wszystkim udzielają wsparcia osobom potrzebującym w formie pomocy rzeczowej (odzież, sprzęt gospodarstwa domowego, meble), posiłków, a także podejmują działania sprzyjające integracji społecznej tych osób.

Organizacje i stowarzyszenia charakteryzują się dobrą znajomością lokalnego środowiska, dzięki czemu trafnie identyfikują potrzeby mieszkańców oraz dobierają odpowiednie formy wsparcia. Pozwala to również na właściwe dozowanie pomocy, co sprzyja przeciwdziałaniu bierności beneficjentów oraz umożliwia lepszą kontrolę sytuacji i efektywną pomoc. Wsparcie udzielane przez stowarzyszenia często w istotny sposób przyczynia się do poprawy sytuacji mieszkańców.

Wszystkie wymienione organizacje współpracują z samorządem terytorialnym oraz jego jednostkami na podstawie programu współpracy powiatu wysokomazowieckiego z organizacjami pozarządowymi, przyjmowanego corocznie uchwałą Rady Powiatu.

II. DEINSTYTUCJONALIZACJA I LISTA USŁUG SPOŁECZNYCH

Deinstytucjonalizacja usług społecznych stanowi jeden z kluczowych kierunków rozwoju polityki społecznej w Polsce i Unii Europejskiej. Jej celem jest stopniowe odchodzenie od dominacji usług instytucjonalnych na rzecz wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym, jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby potrzebującej pomocy. Proces ten ma prowadzić do zwiększenia dostępności usług, ich personalizacji oraz pełniejszej integracji społecznej osób i rodzin wymagających wsparcia.

W powiecie wysokomazowieckim deinstytucjonalizacja znajduje swoje odzwierciedlenie w diagnozie i prognozach społecznych. Starzenie się populacji, wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami, a także skala problemów zdrowia psychicznego i kryzysów rodzinnych wymagają rozwoju nowych, elastycznych form pomocy. Konieczne jest wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami powiatowymi, gminnymi i organizacjami pozarządowymi, które razem mogą tworzyć spójny system usług środowiskowych.

Do priorytetowych kierunków deinstytucjonalizacji w powiecie należą:

- rozwijanie usług środowiskowych wspierających rodziny, osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami,
- tworzenie i utrzymywanie mieszkań chronionych, wspomaganych i treningowych,
- rozwój usług wychowawczych dla opiekunów osób niesamodzielnych,
- poszerzanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej o usługi mobilne i środowiskowe,
- poszerzanie działalności Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach na działania środowiskowe (np. realizacja usług wsparcia krótkoterminowego, dzienny pobyt, wsparcie środowiskowe),
- rozwój e-usług i teleopieki (m.in. teleporady, opaski życia, wsparcie cyfrowe),
- organizowanie mobilnych form wsparcia (zespoły interwencji, poradnictwo w miejscu zamieszkania).

Proces deinstytucjonalizacji wymaga również inwestycji w kadry i infrastrukturę. Konieczne jest podnoszenie kompetencji pracowników powiatowych jednostek organizacyjnych (PCPR, DPS, WTZ, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, PZAZ, szkoły ponadpodstawowe) oraz

rozwój partnerstw powiat–gminy–NGO–PES, które mogą wspólnie realizować nowe usługi środowiskowe.

Realizacja działań w obszarze deinstytucjonalizacji będzie opierała się na:

- Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej,
- Powiatowym Programie Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- programach krajowych i europejskich finansujących rozwój usług społecznych,
- wytycznych Ministerstwa Pracy Rodziny i Polityki Społecznej w zakresie DI.

Deinstytucjonalizacja w powiecie wysokomazowieckim to nie tylko modernizacja istniejących instytucji, ale przede wszystkim zmiana modelu świadczenia usług. Oznacza ona przechodzenie od opieki opartej na pobycie całodobowym do systemu wsparcia elastycznego, środowiskowego i dostosowanego do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Powiat wysokomazowiecki posiada już doświadczenia w tym zakresie – przykładem są usługi asystencji osobistej na terenie powiatu wysokomazowieckiego, usługi teleopieki realizowane w gminach Ciechanowiec, Szepietowo, Nowe Piekuty, Wysokie Mazowieckie, Czyżew, Sokoły, opieka wytchnieniowa w Gminie Ciechanowiec, w mieście Wysokie Mazowieckie i gminie Sokoły, czy działalność Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Kocach - Schabach.

Usługami społecznymi są działania powtarzalne, dostępne, podejmowane przez gminę, powiat w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,

- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem opracowało tabelę usług społecznych dostępnych mieszkańcom powiatu, która stanowi załącznik do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036. Tabela usług będzie uaktualniana razem z dokumentem strategicznym.

III. REALIZACJA I WDRAŻANIE STRATEGII NA LATA 2026-2036

1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wizję przyszłości w powiecie wysokomazowieckim określono na podstawie analizy sytuacji społecznej przy współpracy partnerów społecznych. Sformułowano ją jako pozytywne wyobrażenie rzeczywistości.

POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI ZAPEWNIĄ GODNE, BEZPIECZNE I AKTYWNE ŻYCIE SWOIM MIESZKAŃCOM

Osiągnięcie celów strategicznych możliwe będzie przy przestrzeganiu przyjętych form i zasad działania.

Oczekuje się, że efektem realizacji zadań wynikających ze strategii będzie niski wskaźnik bezrobocia, a także sprawny system usług społecznych. Ponadto przewiduje się, że dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi, ośrodkami pomocy społecznej, a także osobami i instytucjami niosącymi pomoc pozwoli na poprawę kondycji rodziny. Działania skupią się na wyeliminowaniu marginalizacji określonych grup społecznych, ochronie praw dziecka oraz przeciwko przemocy, uzależnieniom i patologiom, a także docelowo planowane jest tworzenie placówek opiekuńczych, mieszkań chronionych, mieszkań treningowych lub wspomaganych i innych, zgodnie z aktualnymi potrzebami oraz nowymi rozpoznanymi w ramach monitorowania zadań strategicznych.

Realizacja wszystkich założeń wymaga uświadomienia istniejących problemów społecznych i stworzenia silnych podstaw systemu, który zapewni wszechstronne wsparcie w zakresie pomocy społecznej. Skuteczność systemu wsparcia zależy od realizacji wypracowanych form współpracy oraz integracji działań wielu podmiotów działających w pomocy społecznej. Opracowanie lokalnych programów, a także podnoszenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców oraz zabezpieczenie potrzeb socjalnych i kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec istniejących problemów (w tym zmiana mentalności społeczeństwa w pojęciu pomocy społecznej) będzie podstawą

do wypracowania skutecznego systemu wsparcia społecznego mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego.

Z zebranych prognoz, tendencji oraz oczekiwań, co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych, sformułowano cztery cele strategiczne.

CEL I: AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA I INTEGRACJA OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ ZATRUDNIENIA   CEL II: DOSKONALENIE SYSTEMU DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH FUNKCJONOWANIE RODZIN I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ   CEL III: ROZWIJANIE USŁUG I SYSTEMU WSPARCIA   CEL IV: DOSKONALENIE FORM WSPÓŁPRACY LOKALNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI

CEL STRATEGICZNY I

AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA I INTEGRACJA OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ ZATRUDNIENIA

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Udzielanie pomocy w znalezieniu pracy poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz wsparcie przedsiębiorczych postaw.
2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania aktywnych form wsparcia osobom bezrobotnym poprzez wykorzystanie pracy socjalnej.
3. Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych, poprzez dystrybucję ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
4. Kontynuowanie współpracy z pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.
5. Prowadzenie diagnozy stanu lokalnego rynku pracy, monitorowanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych.
6. Współpraca z lokalnymi podmiotami ekonomii społecznej w zakresie tworzenia miejsc pracy.

CEL STRATEGICZNY II

DOSKONALENIE SYSTEMU DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH FUNKCJONOWANIE RODZIN I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Rozwój współpracy i koordynacji działań pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.
2. Usprawnienie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności:
 - zapewnienie wsparcia specjalistów, asystentów rodzinnych,
 - zwiększenie i oferowanie szkoleń adekwatnych do potrzeb rodzin,
 - rozwijanie usług poradnictwa specjalistycznego w gminach i na wsiach.
3. Budowa zintegrowanego systemu pieczy zastępczej:
 - promocja rodzicielstwa zastępczego oraz systemu pieczy zastępczej,
 - rozwój systemu wsparcia na rynku pracy powiązanego z systemem mieszkań chronionych dla osób usamodzielniających się z pieczy zastępczej.
4. Szkolenie rodzin zastępczych i kandydatów na pełnienie funkcji różnych form rodzinnej opieki zastępczej oraz promowanie i wspieranie pozainstytucjonalnych form opieki nad dzieckiem.
5. Integracja rodzin zastępczych oraz wychowanków w kierunku wzajemnej wymiany doświadczeń oraz nabycia umiejętności społecznych m.in. imprezy, warsztaty, szkolenia dla wychowanków.
6. Włączanie rodzin zastępczych i wychowanków w projekty.
7. Wspieranie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo wychowawcze.
8. Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań skierowanych do usamodzielnianych wychowanków.
9. Stworzenie kompleksowego systemu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, socjalnej i prawnej rodzinie, w tym ofiarom przemocy.

10. Organizowanie kampanii, akcji oraz programów profilaktycznych nastawionych na promocję zdrowego stylu życia, zapobieganie uzależnieniom, radzenie z agresją i stresem.
11. Wspieranie działań wolontariuszy.
12. Wzmacnianie kompetencji i profesjonalizacja kadry pieczy zastępczej.
13. Utworzenie i prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej.

CEL STRATEGICZNY III

ROZWIJANIE USŁUG I SYSTEMU WSPARCIA

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Promowanie aktywnego stylu życia osób starszych.
2. Inicjowanie pomocy sąsiedzkiej w środowisku lokalnym oraz wspieranie organizowania grup samopomocowych.
3. Rozszerzenie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych, specjalistycznych (dla osób z zaburzeniami psychicznymi) w miejscu zamieszkania.
4. Doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby potrzebujące.
5. Dążenie do standardów i utrzymanie standardów w domu pomocy społecznej na terenie powiatu z uwzględnieniem poprawy (modernizacji) technicznej infrastruktury.
6. Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności na terenie powiatu.
7. Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji leczniczej i usprawniającej.
8. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do różnych poziomów edukacji.
9. Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji leczniczej i usprawniającej (w DPS Kozarze) dla osób niepełnosprawnych, starszych i chorych przewlekle.
10. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
11. Wspieranie instytucji i stowarzyszeń działających w obszarze niepełnosprawności.
12. Rozwój Warsztatów Terapii Zajęciowej, Powiatowego Zakładu Aktywności Zawodowej, Środowiskowych Domów Samopomocy.

13. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych.
14. Ułatwienie dostępności do sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych.
15. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa we wszystkich aspektach życia społecznego i zawodowego.

CEL STRATEGICZNY IV

DOSKONALENIE FORM WSPÓŁPRACY LOKALNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Monitorowanie potrzeb w zakresie usług społecznych na terenie powiatu wysokomazowieckiego, w tym aktualizowanie listy usług społecznych.
2. Stworzenie wspólnych projektów w obszarze profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej.
3. Rozwijanie i udoskonalanie pracy i metod oddziaływań przez instytucje i organizacje.
4. Wypracowanie modelu przepływu informacji między podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej z uwzględnieniem organizacji pozarządowych.
5. Tworzenie i aktualizowanie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.
6. Stały monitoring i ocena zasobów pomocy społecznej w powiecie.
7. Tworzenie nowych przedsięwzięć kulturalnych o znaczeniu lokalnym i regionalnym, m.in. organizacja cyklicznych imprez, warsztatów rękodzieła, kulinarnych.
8. Systemowe wsparcie grup nieformalnych, ngo, twórców i zespołów ludowych na terenie powiatu.

2. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ NA LATA 2026-2029

L.p	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
CEL I. AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA I INTEGRACJA OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ ZATRUDNIENIA				
1.	Udzielanie pomocy w znalezieniu pracy poprzez pośrednictwo pracy poradnictwo zawodowe, podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz wsparcie przedsiębiorczych postaw.	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w znalezieniu pracy oraz w podjęciu działalności gospodarcze.	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, ops-y	Budżety gmin, budżet powiatu, budżet państwa, fundusze europejskie, FP
2.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania aktywnych form wsparcia osobom bezrobotnym poprzez wykorzystanie pracy socjalnej.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych.	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, ops-y	Budżety gmin, budżet powiatu, budżet państwa, fundusze europejskie, FP
3.	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych, poprzez dystrybucję ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.	Liczba podjętych Działań informacyjnych.	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, ops-y	Budżety gmin, budżet powiatu, FP

4.	Kontynuowanie współpracy z pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	Liczba spotkań międzysektorowych w ramach platformy współpracy. Liczba podjętych działań we współpracy.	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety gmin, budżet powiatu, FP
5.	Prowadzenie diagnozy stanu lokalnego rynku pracy, monitorowanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych.	Liczba opracowanych Diagnoz i monitoringów.	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne	Budżety gmin, budżet powiatu, FP
6.	Współpraca z lokalnymi podmiotami ekonomii społecznej w zakresie tworzenia miejsc pracy.	Liczba ofert pracy w PES	PUP, Samorząd powiatowy, samorządy gminne, prywatne przedsiębiorstwa, NGO, PES	Budżety gmin, budżet powiatu, FP
CEL II. DOSKONALENIE SYSTEMU DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH FUNKCJONOWANIE RODZIN I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ				
L.p	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1.	Rozwój współpracy i koordynacji działań pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.	Liczba programów, zajęć edukacyjnych. Liczba osób korzystających z	Poradnie, szkoły, PCPR, OPS-y, samorząd powiatu, instytucje	Budżet samorządu, PCPR, szkół, środki pomocowe -

<p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p>	<p>Usprawnienie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie wsparcia specjalistów, asystentów rodzinnych, - zwiększenie i oferowanie szkoleń adekwatnych do potrzeb rodzin, - rozwijanie usług poradnictwa specjalistycznego w gminach i na wsiach, <p>Budowa zintegrowanego systemu pieczy zastępczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja rodzicielstwa zastępczego oraz systemu pieczy zastępczej, - rozwój systemu wsparcia na rynku pracy powiązanej z systemem mieszkań chronionych dla osób usamodzielniających się z pieczy zastępczej. <p>Szkolenie rodzin zastępczych i kandydatów na pełnienie funkcji różnych form rodzinnej opieki zastępczej.</p> <p>Integracja rodzin zastępczych oraz wychowanków w kierunku wzajemnej wymiany doświadczeń oraz nabycia umiejętności społecznych m.in. imprezy,</p>	<p>pomocy specjalistycznej.</p> <p>Nowe formy pomocy rodzinie w powiecie.</p> <p>Liczba wspólnie realizowanych przedsięwzięć.</p> <p>Liczba porozumień o współpracy.</p> <p>Liczba wydarzeń, szkoleń skierowanych do pieczy zastępczej.</p> <p>Nowa infrastruktura społeczna powiatu.</p> <p>Nowe programy skierowane na pomoc usamodzielnianym wychowankom.</p> <p>Liczba rodzin korzystających z poradnictwa.</p> <p>Liczba rodzin objętych pomocą specjalistyczną, w tym na wsi.</p> <p>Nowe formy działań pomocowych w powiecie, w tym do usamodzielnianych</p>	<p>pomocowe, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne, instytucje i podmioty ekonomii społecznej, LGD „Brama na Podlasie”, rodziny zastępcze, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, zespoły interdyscyplinarne i grupy diagnostyczno - pomocowe</p>	<p>EFS, EFRR, rządowe, środki ngo, środki zewnętrzne, w tym LGD</p>
---	---	---	---	---

<p>6.</p> <p>7.</p> <p>8.</p> <p>9.</p> <p>10.</p> <p>11.</p> <p>12.</p> <p>13.</p>	<p>warsztaty, szkolenia dla wychowanków.</p> <p>Włączanie rodzin zastępczych i wychowanków w projekty.</p> <p>Wspieranie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo wychowawcze.</p> <p>Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań skierowanych do usamodzielnianych wychowanków.</p> <p>Stworzenie kompleksowego systemu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, socjalnej i prawnej rodzinie, w tym ofiarom przemocy.</p> <p>Organizowanie kampanii, akcji oraz programów profilaktycznych nastawionych na promocję zdrowego stylu życia, zapobieganie uzależnieniom, radzenie z agresją i stresem.</p> <p>Wspieranie działań wolontariuszy.</p> <p>Wzmacnianie kompetencji i profesjonalizacja kadry pieczy zastępczej.</p> <p>Utworzenie i prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej.</p>	<p>wychowanków.</p> <p>Liczba wydarzeń i kampanii w roku skierowanych do ofiar przemocy.</p> <p>Liczba programów profilaktycznych, alternatyw i radzenia sobie z agresją w różnych grupach wiekowych.</p>		
---	--	---	--	--

CEL III. ROZWIJANIE USŁUG I SYSTEMU WSPARCIA				
L.p	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1.	Promowanie aktywnego stylu życia osób starszych.	Liczba programów, projektów,	Ośrodki zdrowia, sportu	Budżet samorządu,
2.	Inicjowanie pomocy sąsiedzkiej w środowisku lokalnym oraz wspieranie organizowania grup samopomocowych.	wydarzeń profilaktycznych, edukacyjnych skierowanych do osób chorych, starszych, niepełnosprawnych.	i kultury, ngo, grupy nieformalne, zespoły, poradnie, PCPR,	PUP, PFRON, MRPiPS - zadania zlecone, środki pomocowe EFS,
3.	Rozszerzenie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych, specjalistycznych (dla osób z zaburzeniami psychicznymi) w miejscu zamieszkania.	Liczba inicjatyw, wydarzeń, usług i działań edukacyjnych realizowanych na rzecz seniorów, osób starszych.	samorząd powiatu, instytucje pomocowe, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne, instytucje i podmioty ekonomii społecznej,	środki ngo, Fundusz Solidarnościowy.
4.	Doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby potrzebujące.	Liczba usług opiekuńczych, specjalistycznych, pomocy sąsiedzkich oraz asystencji osobistej w powiecie.	Warsztaty Terapii Zajęciowej, DPS w Kozarzach, Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej,	
5.	Dążenie do standardów i utrzymanie standardów w domu pomocy społecznej na terenie powiatu z uwzględnieniem systematycznej modernizacji technicznej infrastruktury.	Utrzymanie standardów w domu pomocy społecznej.		
6.	Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności na terenie powiatu.	Liczba osób starszych	Środowiskowe Domy	

7.	Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej.	i niepełnosprawnych korzystających z różnorodnych form aktywności i wsparcia (Kluby Seniora, UTW itp.).	Samopomocy, Centrum Opiekuńczo - Mieszkalne
8.	Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do różnych poziomów edukacji.		
9.	Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji leczniczej i usprawniającej (w tym w DPS w Kozarzach) osób niepełnosprawnych, starszych i chorych przewlekle.		
10.	Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.		
11.	Wspieranie instytucji i stowarzyszeń działających w obszarze niepełnosprawności.		
12.	Rozwój Warsztatów Terapii Zajęciowej, Powiatowego Zakładu Aktywności Zawodowej, Środowiskowych Domów Samopomocy,		
13.	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych.		
14.	Ułatwienie dostępności do sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych.		

15.	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa we wszystkich aspektach życia społecznego i zawodowego.			
CEL IV. DOSKONALENIE FORM WSPÓŁPRACY LOKALNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI				
L.p	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1.	Monitorowanie potrzeb w zakresie usług społecznych na terenie powiatu wysokomazowieckiego, w tym aktualizowanie listy usług społecznych.	Liczba funkcjonujących organizacji i instytucji.	Szkoły, ośrodki sportu i kultury, ngo, grupy nieformalne, zespoły, ośrodki zdrowia,	Budżet samorządu powiatu, województwa, środki pomocowe -
2.	Stworzenie wspólnych projektów w obszarze profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej.	Liczba wspólnych programów, projektów ukierunkowanych na pomoc różnorodnym grupom społecznym.	poradnie, PCPR, samorząd powiatu, instytucje pomocowe,	EFS, EFRR, środki rządowe, ngo
3.	Rozwijanie i udoskonalanie pracy i metod oddziaływań przez instytucje i organizacje.	Liczba inicjatyw, wydarzeń, usług i działań realizowanych na rzecz społeczności.	organizacje pozarządowe i	
4.	Wypracowanie modelu przepływu informacji między podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej z uwzględnieniem organizacji	Liczba dotacji celowych, konkursów i inicjatyw lokalnych.	kościelne, instytucje i podmioty ekonomii społecznej,	
		Liczba funkcjonujących na terenie		

	<p>pozarządowych.</p> <p>5. Tworzenie i aktualizowanie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>6. Stały monitoring i ocena zasobów pomocy społecznej w powiecie.</p> <p>7. Wykorzystanie środków EFS do realizacji lokalnych usług, rozwoju organizacji, grup, Tworzenie</p> <p>8. nowych przedsięwzięć kulturalnych o znaczeniu lokalnym i regionalnym, m.in. organizacja cyklicznych imprez, warsztatów rękodzieła, kulinarnych.</p> <p>9. Systemowe wsparcie grup nieformalnych, ngo, twórców i zespołów ludowych na terenie powiatu.</p>	<p>powiatu grup nieformalnych, zespołów ludowych.</p>	<p>Warsztaty Terapii Zajęciowej, Dom Pomocy Społecznej w Kozarzach, Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Krzyżewie, Środowiskowe Domy Samopomocy, Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne, itp</p>	
--	--	---	---	--

3. MONITORING I ZASADY AKTUALIZACJI STRATEGII

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 639) jest koordynatorem realizacji strategii. Monitorowanie i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych.

Dla każdego celu strategicznego określono odpowiednie wskaźniki. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania strategii będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Monitoring strategii będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian wybranych wskaźników, mającym na celu zapewnienie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań. W przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też znaczącą zmianę poszczególnych kwestii społecznych, będzie można zweryfikować zapisy strategiczne.

Ocena założeń w strategii będzie prowadzona na podstawie danych statystycznych, informacji własnych, materiałów sprawozdawczych i innych dostępnych źródeł przekazanych do koordynatora strategii od realizatorów merytorycznych poszczególnych celów, instytucji pomocy społecznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów. Zgodnie z wizją niniejszej strategii, jej realizacja powinna przyczynić się do skutecznego rozwiązywania problemów osób i rodzin wykluczonych społecznie oraz narażonych na wykluczenie społeczne, a także wspomagania pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wysokomazowieckiego do roku 2036 jest dokumentem długofalowym. Zakłada się realizację wytyczonych celów z możliwością wprowadzenia niezbędnych zmian wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Należy liczyć się również z koniecznością

podejmowania innowacyjnych, wynikających z potrzeb przedsięwzięć modyfikujących ustalony model działań.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie powiatu wysokomazowieckiego, tj. bezrobocia, problemów opiekuńczo – wychowawczych, problematyki osób starszych, niepełnosprawnych, uzależnionych, dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, problemów przemocy domowej.

Realizacja określonych celów implikuje konieczność zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i powiatowych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszystkich podmiotów. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów będzie w dużym stopniu uzależnione od powszechnej akceptacji strategii przez wszystkich sojuszników podejmowanych działań pomocowych.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Strategia ma charakter otwarty, co oznacza, że w czasie obowiązywania jej zapisów poszczególne elementy i działania mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowywane do aktualnie panującej sytuacji społecznej. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek.

System aktualizacji będzie wprowadzony, co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z planowym harmonogramem. Odbywać się będzie poprzez weryfikację listy usług oraz harmonogramu minimum raz na trzy lata. Działanie to będzie za sobą niosło ewentualną korektę harmonogramu oraz listy usług.

ZAKOŃCZENIE

Autorzy niniejszego dokumentu dziękują wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do jego powstania – w szczególności za udostępnienie danych niezbędnych do rzetelnej oceny aktualnej sytuacji społecznej powiatu wysokomazowieckiego. Pragniemy złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego.

Dokument wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględni potrzeby mieszkańców powiatu i prowadzi do realizacji założonej wizji. Realizacja celów zapisanych w dokumencie strategicznym możliwa będzie dzięki wspólnej pracy wszystkich zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji społeczno - ekonomicznej. Zbudowana siatka celów strategicznych i kierunków działań uwzględni najistotniejsze obszary życia społecznego, które winny być sferą oddziaływania samorządu. Należy pamiętać, że strategia jest tylko konstrukcją, która dopiero po wypełnieniu realnymi działaniami, przełoży się na wymierną poprawę jakości życia mieszkańców powiatu.

Strategia jest dokumentem nadrzędnym nad tworzonymi programami z zakresu polityki społecznej powiatu. Jej zapisy winny być również uwzględniane przy tworzeniu kolejnych dokumentów długookresowych.

SPIS TABEL

Tabela 1. Ludność powiatu według płci w miastach i gminach na dzień 31.12.2024 r.

Tabela 2. Ludność powiatu wg płci w latach 2020, 2022 i 2024

Tabela 3. Ludność powiatu wg wieku i płci w poszczególnych latach wg danych GUS

Tabela 4. Liczba małżeństwa w powiecie wysokomazowieckim na przestrzeni lat 2020-2024

Tabela 5. Ruch naturalny w powiecie wysokomazowieckim na przestrzeni lat 2020-2024

Tabela 6. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w powiecie wysokomazowieckim w latach 2020, 2022 i 2024

Tabela 7. Liczba gospodarstw rolnych w powiecie wysokomazowieckim

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie wysokomazowieckim w poszczególnych latach

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych w powiecie wg. stanu na 31.12 we wskazanych latach

Tabela 10. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miastach i gminach w latach 2020, 2022 i 2024

Tabela 11. Bezrobotni wg wykształcenia w powiecie wysokomazowieckim w latach 2020 2022 i 2024

Tabela 12. Bezrobotni wg wieku w latach 2020, 2022 i 2024

Tabela 13. Kadra medyczna w Szpitalu Ogólnym w Wysokiem Mazowieckiem w poszczególnych latach

Tabela 14. Specjalizacje kadry medycznej w Szpitalu Ogólnym w Wysokiem Mazowieckiem w poszczególnych latach

Tabela 15. Liczby świadczeń medycznych w Szpitalu Ogólnym w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 16. Identyfikacja powodów przyznania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu w latach 2020-2024

Tabela 17. Rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz asystenci rodziny zatrudnieni w poszczególnych miastach i gminach

Tabela 18. Rodzice i dzieci korzystający z pomocy społecznej i świadczeń

Tabela 19. Działania w zakresie pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem i osobom uzależnionym

Tabela 20. Realizowane usługi na terenie powiatu wysokomazowieckiego

Tabela 21. Osoby korzystające z Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Prześpiństwem w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 22. Rodziny zastępcze w powiecie wysokomazowieckim w latach 2020, 2022 i 2024

Tabela 23. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie wypłacana w latach 2020, 2022 i 2024

Tabela 24. Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej udzielana w poszczególnych latach

Tabela 25. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki wypłacana w latach 2020, 2022 i 2024

Tabela 26. Formy pomocy udzielonej osobom doświadczającym przemocy domowej

Tabela 27. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia

Tabela 28. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i płci

Tabela 29. Liczba wydanych orzeczeń wg wykształcenia i zatrudnienia

Tabela 30. Liczba wydanych orzeczeń według wieku dziecka

Tabela 31. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności i wieku

Tabela 32. Liczba i cel przyjętych wniosków - osoby po 16 roku życia

Tabela 33. Liczba i cel przyjętych wniosków - osoby przed 16 roku życia

Tabela 34. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

Tabela 35. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Tabela 36. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Tabela 37. Bariery architektoniczne – wnioski złożone i zrealizowane

Tabela 38. Bariery w komunikowaniu się – wnioski złożone i zrealizowane

Tabela 39. Bariery techniczne – wnioski złożone i zrealizowane

Tabela 40. Rodzaje i formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych w ramach Programu „Aktywny Samorząd” w poszczególnych latach

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Ludność powiatu wg płci w latach 2020, 2022 i 2024

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miastach i gminach w 2024 r.

Wykres 3. Bezrobocie wg wykształcenia w powiecie wysokomazowieckim w latach 2020, 2022, i 2024,

Wykres 4. Bezrobotni wg wieku w latach 2020, 2022 i 2024

Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej

Załącznik
do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

LISTA USŁUG I USŁUGODAWCÓW W POWIECIE WYSOKOMAZOWIECKIM - MAJ 2026						
ZAKRES Art. 2.1 ustawy o usługach społecznych realizowanych przez cus	USŁUGI	ADRES USŁUGODAWCY	TELEFON	DNI I GODZINY DOSTĘPNOŚCI	WWW E-MAIL	KRYTERIA DOSTĘPU
1	2	3	4	5	6	7
Wspieranie pieczy zastępczej	Poradnictwo w zakresie pomocy dziecku i rodzinie; organizacja szkoleń z wymienionego zakresu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckim ul. Mickiewicza 1, 18-200 Wysokie Mazowieckie	Zespół do Spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej tel. 86 306 72 08 lub 502 153 040	Poniedziałek godz. 8.00 - 16.00 wtorek - piątek godz. 7.30 - 15.30	<a href="https://pcprwysokiem
azowieckie.pl/">https://pcprwysokiem azowieckie.pl/ piecza@pcprwysokie mazowieckie.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna	Doradztwo dla kadry pomocy społecznej		tel. 86 306 72 08			
Wspieranie osób niepełnosprawnych	Wsparcie i dofinansowanie z PFRON. Poradnictwo z zakresu spraw rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych		tel. 86 306 72 08 fax 86 306 72 12	Poniedziałek godz. 8.00 - 16.00 wtorek – piątek godz. 7.30 - 15.30	<a href="https://pcprwysokiem
azowieckie.pl/">https://pcprwysokiem azowieckie.pl/	
Wsparcie dla osób	Poradnictwo w zakresie				Poniedziałek	

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

uwikłanych w przemoc	przemocy domowej, Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową		Zespół do Spraw realizacji zadań ośrodka Interwencji Kryzysowej, tel. 86 306 72 08 lub 502 153 040	godz. 8.00 - 16.00 wtorek – piątek godz. 7.30 - 15.30	kiemazowieckie.pl	
Pomoc społeczna Promocja i ochrona zdrowia Wspierania rodziny	Poradnictwo psychologiczne	PCPR Wysokie Mazowieckie ul. Mickiewicza 1 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 306 72 08 lub 502 153 040	W każdy poniedziałek godz. 8.00 - 14.00 według harmonogramu pracy po wcześniejszym umówionej wizycie	sekretariat@pcprwysokiemazowieckie.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Wspieranie osób niepełnosprawnych	Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności	Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności ul. Mickiewicza 1 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 306 72 10 tel. 86 306 72 11	Poniedziałek godz. 8.00 - 16.00 wtorek – piątek godz. 7.30 - 15.30	zoon@pcprwysokiemazowieckie.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna	Całodobowa opieka dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	Dom Pomocy Społecznej Kozarzach Kozarze 63 18-230 Ciechanowiec	tel. 86 277 90 04	Całodobowo	sekretariat@dpskozarze.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego ODPŁATNIE
Edukacja publiczna Wspieranie osób niepełnosprawnych Wspieranie rodziny	Diagnozowanie logopedyczne, pedagogiczne, psychologiczne, Doradztwo zawodowe Indywidualna terapia na terenie poradni: psychologiczna,	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Mickiewicza 1B 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 275 25 52	Poniedziałek godz. 8.00 - 16.00 wtorek – piątek godz. 7.30 - 15.30	sekretariat@pppwysokiemazowieckie.pl	Dzieci i młodzież ucząca się, ich rodzice i opiekunowie NIEODPŁATNIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

	pedagogiczna i logopedyczna Praca z dzieckiem z autyzmem, Zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami rozwoju Zajęcia edukacyjne dla młodzieży Poradnictwo dla rodziców (psychologów, pedagogów i logopedów)					
Przeciwdziałanie						
bezrobociu	Pomoc w poszukiwaniu pracy i rekrutacja Pośrednictwo pracy Poradnictwo zawodowe Szkolenia zawodowe Informacje potrzebne niepełnosprawnej osobie bezrobotnej - możliwości uzyskania pomocy, oferty pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem ul. 1 Maja 8 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 2758612 fax 86 2758613	Poniedziałek godz. 8.00 - 16.00 wtorek - piątek godz. 7.30 - 15.30	http://bip.pup-wysokiemazowieckie.pl/ biwy@praca.gov.pl	Osoby dorosłe, poszukujące pracy, osoby bez pracy, pracodawcy NIEODPŁATNIE
Reintegracji zawodowej i społecznej						
Wspierania osób niepełnosprawnych	Usługi gastronomiczne, Usługi pralniczo/magielnicze, Usługi noclegowo/kwaterunkowe, Usługi ogrodnicze, florystyka, prace porządkowo-remontowe, Usługi prowadzenia stajni i pensjonatu dla koni Rehabilitacja społeczna i zawodowa	Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Krzyżewie Krzyżewo 30 18-218 Sokoły	tel. 85 333 31 99	Poniedziałek - piątek godz. 7.30 - 21.00	sekretariat@pzazkrzyzewo.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego i okolic

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

Pomoc społeczna Wspieranie osób niepełnosprawnych	Rehabilitacja społeczna i zawodowa, zajęcia rozwojowe i terapeutyczne pracownie tematyczne	Stowarzyszenie Pomocy Szansa Warsztaty Terapii Zajęciowej w Starych Raciborach 4 18-218 Sokoły	tel. 86 47 61 228	Poniedziałek - piątek godz. 7.30- 15.30	http://www.spszansa.pl/ wtz2@spszansa.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego i powiatów sąsiadujących NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna Wspieranie osób niepełnosprawnych	Rehabilitacja społeczna i zawodowa, zajęcia rozwojowe i terapeutyczne pracownie tematyczne	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych NATURA Warsztat Terapii Zajęciowej w Wojtkowicach Starych 9 18-230 Ciechanowiec	tel. 785 170 834	Poniedziałek - piątek godz. 7.30 - 15.30	wtzkozarze@wp.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego i powiatów sąsiadujących NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna Promocja i ochrona zdrowia Wspierania rodziny	Konsultacje i terapia, realizowana ambulatoryjnie, w środowisku domowym, rodzinnym	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Wysokiem Mazowieckiem ul. Rynek Piłsudskiego 23 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 217 32 40 lub 510 117 807	Poniedziałek godz. 12.00 - 20.00 wtorek godz. 10.00 - 20.00 środa - czwartek godz. 08.00 - 20.00 piątek godz. 10.00 - 20.00	sekretariat@wopitu.pl	dzieci i młodzież ucząca się (do 21 roku życia) wraz z rodzicami/opiekunami
Wspieranie rodziny	Poradnictwo prawne, obywatelskie i mediacje	Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie i mediacje Starostwo Powiatowe w Wysokiem Mazowieckiem ul. Ludowa 15A 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 477 02 00	Poniedziałek, wtorek piątek godz. 9.00 - 13.00 środa - czwartek godz. 11.30 - 15.30	pomoc.prawna@wysokomazowiecki.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

Wspieranie rodziny	Poradnictwo prawne, mediacje	Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem ul. Ludowa 44 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 477 03 30	Poniedziałek - piątek godz. 7.30 - 15.30	sr@wysmaz.sr.gov.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Wspieranie rodziny	Specjalistyczna pomoc prawna, Konsultacje prawne	Prokuratura Rejonowa w Wysokiem Mazowieckiem ul. Ludowa 15B 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 275 25 25	Poniedziałek - piątek godz. 7.30 - 15.30	biuro.podawcze.prw ma@prokuratura.gov. pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna	Zapewnienie opieki, potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagania zdrowia	Środowiskowy Dom Samopomocy BRATANKI w Radziszewie Starym 9, 18-230 Ciechanowiec	tel. 603 725 945	Poniedziałek - piątek godz. 7.30 - 15.30	sds1@spszansa.pl	Mieszkańcy Gminy Ciechanowiec NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna	Zapewnienie opieki, potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagania zdrowia	Środowiskowy Dom Samopomocy ZACISZE w Wylinach Rusi 46A, 18-210 Szepietowo	tel. 665 326 576	Poniedziałek - piątek godz. 7.30 - 15.30	sds2@spszansa.pl	Mieszkańcy gminy Szepietowo i Nowe Piekuty NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna	Zapewnienie opieki i wsparcia społecznego w ramach pobytu dziennego lub całodobowego.	Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kocach-Schabach Koce-Schaby 24 18-230 Ciechanowiec	tel. 533 225 171	Całodobowo	com.ciechanowiec@wp.pl	Mieszkańcy gminy Ciechanowiec NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna	Zapewnienie całodobowej opieki dla osób bezdomnych/wykluczonych społecznie	Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „MAR-KOT” w Kalinowie-Czosnowie Kalinowo-Czosnowo 30 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 507 209 875	Całodobowo	kalinowo-czosnowo.markot@wp.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego ODPŁATNIE
	Edukacja i rehabilitacja dla dzieci i młodzieży ze	Stowarzyszenie Pomocy Szansa	tel. 880 027 766	Poniedziałek – piątek godz. 7.30 - 15.30	orew@spszansa.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

Edukacja publiczna Wspieranie osób niepełnosprawnych	znaczna, umiarkowaną sprzężoną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną oraz z autyzmem w wieku od 3 do 25 lat	Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy „Przystań” w Kostrach Noskach 37 18-212 Nowe Piekuty				NIEODPŁATNIE
Edukacja publiczna Wspieranie osób niepełnosprawnych	Edukacja, rehabilitacji i terapii dziecka, przysposabianie do pracy dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym uczniów z autyzmem i uczniów poruszających się na wózkach.	Stowarzyszenie Pomocy Szansa Ośrodek Niepubliczna Szkoła Przystosabiająca do Pracy „Przystań” w Kostrach Noskach 37 18212 Nowe Piekuty	tel. 880 027 766	Poniedziałek - piątek godz. 7.30 - 15.30	nspdp@spszansa.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Edukacja publiczna Wspieranie osób niepełnosprawnych	Edukacja i rehabilitacja dla dzieci i młodzieży ze znaczną, umiarkowaną sprzężoną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną oraz z autyzmem w wieku od 3 do 25 lat	Sokolskie Stowarzyszenie Rozwoju Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Niepubliczna Szkoła Przystosabiająca do Pracy w Perkach Karpiach Perki Karpie 1 18-218 Sokoły	tel. 798 970 043	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 - 16.00	sokolskiesr@gmail.com	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Edukacja publiczna Wspieranie osób niepełnosprawnych	Edukacja, rehabilitacji i terapii dziecka, przysposabianie do pracy dla młodzieży z niepełnosprawnością	Sokolskie Stowarzyszenie Rozwoju Niepubliczna Szkoła Specjalna	tel. 798 970 043	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 - 16.00	sokolskiesr@gmail.com	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

	intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym uczniów z autyzmem i uczniów poruszających się na wózkach	Przysposabiająca do Pracy w Perkach Karpiach Perki Karpie 1 18-218 Sokoły				
Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne	Liceum Ogólnokształcące im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Wysokiem Mazowieckim, ul. 1000 lecia 15 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 275 22 35	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 - 15.00	sekretariat@jagiellonc zyk.org.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne	Zespołu Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Wysokiem Mazowieckim ul. Jagiellońska 4, 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 275 25 88	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 - 15.00	sekretariat@zszwm.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne	Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokiem Mazowieckim ul. Władysława Pelca 11, 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 275 22 34	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 – 15.00	sekretariat@ckzwm.ed u.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Ciechanowcu ul. Szkolna 8 18-230 Ciechanowiec	tel. 86 277 11 34	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 – 15.00	zsoiz- ciechanowiec@wp.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Stefana kardynała Wyszyńskiego, w Czyżewie ul. Niepodległości 3 18-220 Czyżew	tel. 86 275 51 00	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 – 15.00	sekretariat@zsoiz- czyzew.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne	Zespół Szkół Rolniczych im. Stefanii Karpowicz w Krzyżewie Krzyżewo 32, 18-218 Sokoły	tel. 86 476 42 42	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 – 15.00	zsr.krzyzewo@wp.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Promocja i ochrona zdrowia	Konsultacje i diagnozy specjalistyczne	Poradnie Specjalistyczne należące do Szpitala Ogólnego w Wysokiem Mazowieckiem ul. Szpitalna 5 18-200 Wysokie Mazowieckie	Rejestracja telefoniczna do poradni: tel. 86 4775446 lub 864775447 w godz. od 10.00 do 15.00	Rejestracja czynna poniedziałek - piątek godz. 8.00 - 15.00	sekretariat@szpitalwy smaz.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Promocja i ochrona zdrowia	Całodobowa opieka i hospitalizacja dla osób ze względu na stan zdrowia ODZIAŁY: Szpitalny Oddział	Oddziały Specjalistyczne należące do Szpitala Ogólnego w Wysokiem Mazowieckiem	Centralna rejestracja tel. 86 477 54 46 lub 86 477 54 47, Rejestracja	Całodobowo	https://szpitalwysmaz.pl/ sekretariat@szpitalwy	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

	<p>Rehabilitacji Oddział Ginekologiczny i Położniczo – Noworodkowy Oddział Chorób Wewnętrznych Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej Oddział Chirurgiczny Ogólny Oddział Anastazjologii i Intensywnej Terapii Oddział Pediatriczny Zakład Opiekuńczo- Lecznicy w Ciechanowcu Oddział Rehabilitacyjny w Krzyżewie Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej w Krzyżewie</p>	<p>ul. Szpitalna 5 18-200 Wysokie Mazowieckie</p>	<p>telefoniczna do pracowni diagnostycznych (USG, RTG, TK, MR): tel. 798-801-648 w godz. od 10.00 do 14.00</p>		<p>smaz.pl</p>	
<p>Promocja i ochrona zdrowia</p>	<p>Konsultacje uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia Konsultacje i terapie psychiczne Terapia indywidualna, poradnictwo psychologiczne</p>	<p>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej IDEA ul. Szpitalna 16 18-200 Wysokie Mazowieckie</p>	<p>tel. 86 219 44 13</p>	<p>Rejestracja czynna wtorek godz. 08.00 - 16.00 środa godz. 08.00 - 14.00 15.00 - 20.00</p>	<p>nzo.idea@onet.eu</p>	<p>Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE</p>
<p>Promocja i ochrona zdrowia</p>	<p>Całodobowa opieka Rehabilitacja medyczna – Zakład Pielęgnacyjno- Opiekuńczy – Oddział Psychogeriatry – Dzienny Oddział Psychogeriatry – Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu</p>	<p>Centrum Rehabilitacji i Adaptacji MDCARE w Dworakach Staśkach 46 18-218 Sokoły</p>	<p>tel. 86 476 34 21 533 318 834</p>	<p>Całodobowo</p>	<p>biuro@mdcare.pl</p>	<p>Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

	<p>– Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych</p> <p>– Oddział Leczenia Zaburzeń Nerwicowych</p> <p>– Dzienny Oddział Leczenia Zaburzeń Nerwicowych</p> <p>-Zakład Rehabilitacji, który jest oddziałem komercyjnym, nie refundowanym</p>					
Promocja i ochrona zdrowia	<p>Poradnictwo w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia</p> <p>epidemiologii</p> <p>higieny dzieci i młodzieży</p> <p>nadzoru sanitarnego</p>	<p>Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wysokiem Mazowieckiem</p> <p>ul. 1 Maja 9</p> <p>18-200 Wysokie Mazowieckie</p>	<p>tel. 86 275 25 85</p> <p>86 275 25 91</p>	<p>Poniedziałek - piątek</p> <p>godz. 7.30 – 15.05</p>	<p>psse.wysokie.mazowieckie@sanepid.gov.pl</p>	<p>Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego</p> <p>NIEODPŁATNIE</p>
Edukacja publiczna	<p>Zajęcia aktywizujące:</p> <p>wykłady, spotkania autorskie, literackie, warsztaty rękodzieła, zajęcia sportowe (sekcja rowerowa, nordic walking)</p>	<p>Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wysokiem Mazowieckiem</p> <p>ul. Ludowa 19</p> <p>18-200 Wysokie Mazowieckie</p>	<p>tel. 86 275 23 43</p> <p>w. 53</p>	<p>Poniedziałek</p> <p>godz. 16.00 - 17.00</p> <p>Czwartek</p> <p>godz. 10.00 – 12.00</p>	<p>utw1wysokiemazowieckie@gmail.com</p>	<p>Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego</p> <p>NIEODPŁATNIE</p>
Kultura	<p>Pobudzenie aktywności obywatelskiej</p> <p>Gimnastyka artystyczna, grupa teatralna Maska, Klub tańca towarzyskiego, tańca nowoczesnego hip hop, nauka gry na instrumentach, zajęcia plastyczne, organizacja koncertów i wydarzeń plenerowych, zespół tańca ludowego, zespół wokalny,</p>	<p>Miejski Dom Kultury</p> <p>ul. Ludowa 19,</p> <p>18-200 Wysokie Mazowieckie</p>	<p>tel. 86 275 23 43</p> <p>w. 20</p>	<p>Poniedziałek - piątek</p> <p>godz. 8.00 -16.00</p>	<p>mok.sekretariat@wysokiemazowieckie.pl</p>	<p>Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

	Klub Seniora Pogodna Jesień, Klub miłośników historii					
Kultura Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Organizacja czasu wolnego i innowacyjnych zajęć jak: kodowanie, webinaria, kursy on-line	Pracownia Orange ul. Ludowa 19, 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 275 23 43 w. 23	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 - 16.00	pracowniaorange@wysokomazowieckie.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Kultura Edukacja publiczna Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Organizacja zajęć kulturalnych i edukacyjnych	Kino Wars ul. Ludowa 19 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 275 23 43 w. 23	Sprzedż biletów środa - piątek godz. 16.00 - 20.30 oraz na godzinę przed każdym planowanym wydarzeniem	mok@wysokiemazowieckie.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego ODPŁATNIE
Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Wypożyczalnia książek dla dorosłych, oddział dla dzieci, dział pedagogiczny, czytelnia książki i prasy Organizacja czasu wolnego -spotkania autorskie	Biblioteka w Wysokiem Mazowieckiem ul. Ludowa 19, 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 275 23 43 w. 30, 31	Poniedziałek - piątek godz. 9.00 - 17.00 (środa nieczynna) druga i ostatnia sobota miesiąca godz. 13.00 - 17.00	biblioteka@wysokiemazowieckie.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pobudzenie aktywności obywatelskiej Edukacja publiczna	Edukacja Wolontariat	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wysokiem Mazowieckiem ul. Mickiewicza 6 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 47 711 84 60	Poniedziałek - piątek godz. 7.30 - 15.30	kppspwm.sekretariat@straz.bialystok.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Konsultacje indywidualne i grupowe, grupy samopomocy, wolontariat	Polski Związek Niewidomych – Koło Terenowe w Wysokiem Mazowieckiem ul. Ludowa 19, 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 663 741 661	Środa godz. 10.00 - 13.00	Brak	Organizacja zrzesza osoby niewidome i słabowidzące NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna	Pomoc żywnościowa, wyjazdy kolonijne	Stowarzyszenie na rzecz osób potrzebujących pomocy „Bliżej Ciebie” w Wysokiem Mazowieckiem ul. Ludowa 19, 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 698 778 372	W zależności od potrzeb	alicia.batumi@wp.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego
Pomoc społeczna Promocja i ochrona zdrowia	Konsultacja indywidualna dla rodzin uzależnionych i ich rodzin.	Stowarzyszenie Klub Rodzin Abstynenckich „Łabędź” w Wysokiem Mazowieckiem ul. Ludowa 19 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 604 618 154	Punkt konsultacyjny raz w miesiącu wtorek godz. 14.00 - 17.00 Grupy pomocowe w czwartki i niedzielę (w miarę potrzeb)		Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pomoc społeczna Promocja i ochrona zdrowia	Konsultacja indywidualna dla rodzin uzależnionych i ich rodzin.	Fundacja Pojednanie w Hodyszewie, ul. Ppłk. Stefana Platonoffa 40, 18-212 Nowe Piekuty	tel. 530 489 760	Każdy wtorek godz. 18.00 Grupa AA każda niedziela godz. 15.30	fundacijapojednanie@wp.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pobudzenie aktywności obywatelskiej Kultura	Reprezentowanie interesów oraz ochrona ich praw, organizacja czasu wolnego, inicjatywy integrujące pokolenia	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Wysokiem Mazowieckiem ul. Rynek Piłsudskiego	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Członkami Związku są emeryci, renciści i ich rodziny NIEODPŁATNIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

		23 18-200 Wysokie Mazowieckie				
Pobudzanie aktywności obywatelskiej Edukacja publiczna	Reprezentowanie interesów oraz ochrona ich praw, organizacja czasu wolnego, inicjatywy integrujące pokolenia	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Koło w Wysokiem Mazowieckiem ul. Armii Krajowej 4 18-200 Wysokie Mazowieckie	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pobudzanie aktywności obywatelskiej Edukacja publiczna	Organizacja spotkań tematycznych, kultywowanie tradycji ułańskich i organizacja wydarzeń historycznych upamiętniających bohaterów oraz lokalną działalność patriotyczną	Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej im. Brygady Kawalerii PLIS ul. Ludowa 19 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 600 251 163	Czynne całą dobę	brygadakawaleriiplis@gmail.com	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pobudzanie aktywności obywatelskiej Kultura	Organizacja spotkań i edukacji w jednostkach edukacyjnych i kulturalnych miasta organizowanie Dnia Sybiraka	Związek Sybiraków Koło Terenowe w Wysokiem Mazowieckiem ul. Armii Krajowej 4 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 604 726 024	Brak danych	surma.wo56@gmail.com	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Pobudzanie aktywności obywatelskiej Edukacja publiczna	Organizacja spotkań tematycznych, gier i zabaw dla dzieci i młodzieży, organizacja obozów, biwaków, zbiórek, nauka przetrwania (survival), pierwsza pomoc, patriotyzm oraz służba na rzecz lokalnych	1 Drużyna Harcerska „Zawisza” im. Szarych Szeregów przy Szkole Podstawowej nr 1 w Wysokiem Mazowieckiem ul. Kościelna 1 18-200 Wysokie	tel. 86 275 20 08	Poniedziałek-piątek godz. 8.00 - 16.00	sekretariat@sp1wm.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

	społeczności Organizacja wolontariatu (w tym WOŚP, współpraca z Caritas, PCK)	Mazowieckie				
Kultura fizyczna	Zajęcia sportowe i rekreacyjne, Basen, sauna sucha, łaźnia parowa, jacuzzi	Miejska Pływalnia „Wodnik” w Wysokiem Mazowieckiem ul. Szpitalna 1 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 86 274 42 00	Poniedziałek - piątek godz. 8.00 - 22.00 sobota - niedziela: 8.00 - 21.45	basenwm@op.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego ODPŁATNIE
Kultura fizyczna	Studio fitness: joga, pilates, body shape, mobilność i trening obwodowy, studio EMS. Zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów, gimnastyka artystyczna dla dziewczynek. Klub bokserski MN Boxing	Mazo-fit w Wysokiem Mazowieckiem ul. Kościelna 44 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 796 077 047	Poniedziałek - sobota godz. 9.00 - 20.00	mazofit@gmail.com	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego ODPŁATNIE
Pobudzenie aktywności obywatelskiej Edukacja publiczna	Prowadzenie szkoleń indywidualnych dla żołnierzy WOT (terytorialsów), w tym m.in. szkolenia wyrównawcze oraz intensywne szkolenia podstawowe (np. w ramach projektu "Wakacje z WOT").	15 Batalion Lekkiej Piechoty w Dąbrowie-Moczydły wchodzący w skład 1 Podlaskiej Brygady Obrony Terytorialnej Dąbrowa-Moczydły 2 18-210 Szepietowo	tel. 26 138 54 70		1pbot@ron.mil.pl	Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego NIEODPŁATNIE
Edukacja publiczna	Szkolenia, organizacja czasu wolnego	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasie” w Wysokiem Mazowieckiem	tel. 86 275 26 27 w. 414-415	Poniedziałek-piątek godz. 7.30 – 15.30	biuro@bramanapodla sie.pl	Powiat wysokomazowiecki zambrowski i bielski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2026-2036

		ul. Mickiewicza 1a 18-200 Wysokie Mazowieckie				
Edukacja publiczna	Kompleksowe doradztwo w zakresie pozyskiwania funduszy Organizacja szkoleń z zakresu marketingu, sprzedaży, zarządzania zasobami ludzkimi, obsługi komputera (ECDL), a także kursów rolniczych, gastronomicznych i florystycznych.	Biuro Doradczo-Szkoleniowe APLIKON Marcin Drewnowski ul. Rynek Piłsudskiego 57 18-200 Wysokie Mazowieckie	tel. 502 729 541	Poniedziałek-piątek godz. 7.30 – 15.30		Mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego ODPŁATNIE Usługi doradcze i szkoleniowe skierowane do osób prywatnych, bezrobotnych, pracujących, rolników, oraz przedsiębiorstw i instytucji.